

Z činnosti OUČR

ZÁPIS Z PŘEDSEDNICTVA ZE DNE 18.1. 2010 v Hradci Králové

Přítomni: Dle presenční listiny; zasedání řídil předseda OUČR, Ing.Martin Ludvík.

Úvod

Předseda OUČR přivítal přítomné v předvečer tradičních „Ovocnářských dnů“ na prvním setkání roku 2010 a poděkoval za jejich práci.

VŠÚO

Ředitel VŠÚO, Ing. Václav Ludvík, informoval o situaci v podniku ve vztahu k možnostem získání nových výzkumných projektů a o celkovém stavu ve financování v oblasti vědy a výzkumu. Pro oblast zemědělství je ze zdrojů ČR vymezeno jen 37 mil. Kč. Přijat byl jen jeden projekt. Úspěšnost projektů dosahovala v minulých letech 22%, nyní je to 10%.

Značnou část peněz z rozpočtu získávají vysoké školy, neboť systém hodnocení projektů pracuje i s počty studentů doktorského studia, kteří jsou hodnoceným institutem připravování nebo započítává do hodnocení příspěvky do impaktovaných časopisů.

V rámci operačního programu Věda a výzkum pro inovace byl přepracován projekt na vybudování nového výzkumného centra (v předchozím kole bylo ze 44 projektů vybráno 8, z nichž 6 získalo vysoké školství, 1 Akademie věd a 1 Výzkumný ústav veterinární).

Perspektivy VŠÚO jsou do budoucna nejisté.

Podpůrné programy Mze

Ing.Tošovská z Mze informovala, že v roce 2009 bylo v dotačním titulu 1R – restrukturalizace ovocných sadů vyčerpána částka ve výši 64.673.000 Kč. Tato částka kryla plnění nominálních sazeb z 92%.

Podáno bylo celkem 77 žádostí, z toho 5 v podtitulu 1R.b.

V rámci ekologického zemědělství bylo požádáno o podporu na plochu o rozloze 17,5 ha.

Předběžně byla pro titul 1R.b. vyčleněna částka ve výši 2 mil. Kč, která ovšem nebyla v celém rozsahu dočerpána. Sazba byla proplácena v plné výši.

V rámci integrované produkce byla podpořena výsadba v rozsahu 353 ha, z toho v sazbě do 200.000 Kč/ha - 279 ha, v sazbě do 100.000 Kč/ha - 67,5 ha a v sazbě do 50.000 Kč/ha - 6,5 ha. Sazba do 200.000 Kč/ha byla krácena na vyplácených 183.264 Kč. Ostatní sazby byly vyplácené ve 100% výši.

Od počátku trvání podpory, od roku 1995 do roku 2009 bylo s podporou státu ve výši 787.492.000 Kč obnoveno 8.344 ha ovocných sadů, což představuje prakticky polovinu dnešní rozlohy našich sadů.

V národním dotačním titulu 1 I – Vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a školkách bylo požádáno o podporu na 332 ha sadů (22 žádostí), 2,3 ha školek (2 žádosti), 18,5 ha vinic a 59 ha chmelnic. Sazba byla proplácena ve výši 48.560 Kč/ha.

V oblasti podpory budování závlah bylo od počátku podpory celkově podpořeno na 3.090 ha v oblasti ovocnářství, 690 ha ve vinicích a 871 ha ve chmelnicích.Celkově bylo v oblasti podpory závlah vyplaceno z národních zdrojů 110.813.000 Kč.

Zhodnocení sklizně ovoce v roce 2009, stav zásob a odbytu

Celková sklizeň jablek (178 tis. t) poklesla meziročně o 3 %, v pětiletém průměru byla pak o 1% vyšší.

Na druhé místo po jabloních se v celkovém výnosu dostávají poprvé slivoně. Výnosy dosahují velmi dobré úrovně, ovšem cena poklesla meziročně o 40 %.

Pokles byl zaznamenán ve sklizni višní a červeného rybízu s ohledem na globální krizi zpracovatelského sektoru.

Pěstování broskví se dostává do kritické situace, plochy se prakticky neobnovují. Výše sklizně dosáhla 3.000 t.

Vyskladnění jablek na přelomu roku je oproti předchozímu roku o 14 % lepší. Poptávka trhu představuje 55.000 t, přičemž naskladnění pouze 35.000 t.

V Evropě jsou stavy zásob přibližně o 5-8% vyšší.

V Polsku dosáhla sklizeň téměř 3 mil t. Ještě nedávno představovala polská sklizeň pouze 2 mil.t. Některé zdroje upozorňují na to, že skutečná produkce může v Polsku dosahovat až 3,8 mil t. Produkce meruněk se v Polsku odhaduje na 4-5 tis. t., u broskví na 7-8 tis. t.

S výjimkou Slovenska hlásí evropské státy v porovnání s rokem 2008 pokles cen o 15-42%.

Nízké ceny korespondují s celkovou celosvětovou krizí. Lidé nejsou ochotni platit za zboží vyšší cenu. Prodává se především zboží v akcích.

Na nízkých cenách se podílí také nízká cena jižního ovoce.

Periodika a zpravodajství vydávaná OUČR

Předseda OUČR informoval předsednictvo o nutných změnách ve vydávání periodik OUČR, Marketingu ovoce a Zpravodaje OUČR. Vzhledem k tomu, že naprostá většina členů OUČR má přístup k e-mailu a časté nutnosti informování členské základny ve velmi krátkém čase, bylo rozhodnuto o zasílání e-mailového čtrnáctideníku „Marketing ovoce“ zájemcům z řad členské základny od počátku roku 2010 zdarma.

Počet čísel tištěného Zpravodaje OUČR byl z ekonomických důvodů snížen z 5-ti výtisků na 4 v roce 2010. O podobě zpravodaje se bude dále jednat.

Na www.ovocnarska-unie.cz vzniká nově kalendář akcí, kam budou ve zkratce zaznamenány všechny akce plánované jednotlivými regiony, svazy, i dalšími subjekty. Cílem je zvýšit aktuální informovanost jednotlivých složek OUČR, i členů samotných, a zamezit pokud možno duplicitě akcí.

Zpráva o stavu, činnosti a programu regionálních unií

OVOCNÁŘSKÁ UNIE MORAVY A SLEZSKA

Ačkoliv přijímají nové členy, ubývá výměra. Celková výměra činí 4.350 ha. Členství ukončila firma Lesy Ruda. ZD Velké Pavlovice, jež před 3-mi lety ukončili členství žádají o opětovné přijetí.

Od JM kraje obdrželi dotaci ve výši 100.000 Kč. Nakoupili propagační krabičky na jablka a audio vizuální techniku. V Modřicích proběhlo školení fy Biocont laboratory.

Ve dnech 13-14.února proběhne 13. ročník školení na Skalském Dvoře. Letos plánují vystoupení polských expertů Ing.Zajkovského a Prof.Tomaly na témata skladování a výživy a ochrany proti obalečům a štítenkám. Z tuzemska vystoupí mj. Ing. Petr Ackerman a Ing. Oldřich Pultar. Kapacita lůžek přímo na Skalském Dvoře byla navýšena o 35.

Ve dnech 2-5.3.2010 budou společně se ZUČM a OUČR prezentovat ovocnářství na veletrhu Salima v Brně.

Na konec března plánují instruktáž ke speciálnímu řezu štíhlých větven pod taktovkou nizozemského experta. Na tuto akci mají přislíbenou dotaci i z krajů.

VÝCHODOČESKÁ OVOCNÁŘSKÁ UNIE

Od posledního předsednictva se sešli jednou. Podíleli se na akcích „Podzimní Flóra Olomouc“ a „České jablko = dobrý skutek“. Probíhá fakturace členských příspěvků. Tradiční setkání na Seči bude v roce 2010 posunuto na 22-23. března. Toto setkání bude volební. Přednáškový sál hotelu Jezerka by měl mít kapacitu 380 osob.

Mají 173 členů. Výměra činí 4.064 ha.

Dne 26.února se v sadech Petra Kareše v Ostroměři bude konat instruktáž v řezu jádrovin i peckovin. Rádi by opět po letech rozšířili počet čestných členů.

STŘEDOČESKÁ UNIE-OVOCNÁŘSKÉ A ŠKOLKAŘSKÉ DRUŽSTVO

Naposledy se sešli v listopadu na závěrečném zasedání v Kolíně. Podzimní výstavu Zemědělec v Lysé/L. navštívilo na 27.000 návštěvníků. Při degustaci odrůd na výstavě byl enormní zájem o Galu a Rubín. V akci „České jablko = dobrý skutek“ darovali na 2.250 kg ovoce. Dne 29.1.2010 plánují prezentaci traktorů Fendt. Dne 18.února proběhne výroční členská schůze. Na 1.5.2010 připravují „Slavnosti květů“.

Ovocná (cyklo)stezka v rozpočtu 3,5 mil Kč bude realizována ve spolupráci s MAS Pošembeří, MAS Podlipansko, a snad též za finanční podpory kraje.

Na konci roku plánují proniknutí na akci pořádanou obchodním centrem v pražském Edenu – který má ve znaku zelené jablko (jablkobraní by mělo probíhat 28.září).

Navazují kontakty s trhy organizovanými paní Michopulu v Klánovicích. Tradiční trhy v Praze samé, ale i okolí prakticky chybí.

Členská základna sdružuje 52 členů (z toho 13 právnických, 29 fyzických, 5 školek). Ekofrukt Slaný (250 ha) ukončil členství a přešel k UOSR.

UNIE OVOCNÁŘŮ JIŽNÍCH A ZÁPADNÍCH ČECH

Většina sadů byla zasažena silným krupobitím takže podniky nedisponují velkým množstvím obchodovatelné produkce. Prodej ze dvora nemá na JZ Čech dlouhodobou perspektivu, region nemá velká města a vykazuje malou hustotu osídlení. Drobní ovocnáři jsou navzájem sami sobě konkurenty. Ukazuje se, že zákazníci upřednostňují jednoznačně cenu před kvalitou. Rozdrobené ovocnářství není odpovídajícím partnerem pro hypermarkety.

UNIE OVOCNÁŘŮ SEVEROČESKÉHO REGIONU

Presentují se v průběhu celého roku na značném množství propagačních akcí (Slavnosti květů, Zahradra Čech, Červený Hrádek, Chomutov, degustace hrušek v Litoměřicích, Ústecký štrůdl, ZŠ Ústí/L.) Na akci „České jablko=dobry skutek“ rozdali v roce 2009 na 4 t ovoce (což představuje více než 1/2 celého oficiálně darovaného objemu ovoce ze všech regionů).

Velice se osvědčily akce s dětmi, které mají o ovoce a výrobky z něj velký zájem (atraktivní jsou zejména mošty a z ovoce hrušky).

Obdrželi dotaci z kraje, kterou použili na tvorbu propagačního plakátu na podporu prodeje ze dvora.

Na akcích rozdávají poukázky na 3 kg jablek k odběru u některého z regionálních ovocnářů. UOSR pak ovocnářům následně proplácí náklady na ovoce.

3.zahradnický ples s podporou regionálních deníků se koná 12.2.2010 ve Mšených Lázních. Rozpočet, téměř 200.000 Kč je z 50% financován sponzory. Na plese probíhá ochutnávka moštů a vín. OUČR-SISPO podpoří konání plesu částkou 10.000 Kč.

Seminář pro pěstitele jahod ve spolupráci se ŠS proběhne 3.3.2010 na Mělníku (Chloumek).

Valná hromada je plánována na 10.3.

Zpráva o stavu, činnosti a programu odborných svazů

SVAZ PRO INTEGROVANÉ SYSTÉMY PĚSTOVÁNÍ OVOCE

V roce 2009 přijali 7 nových členů. Valná hromada, která bude letos volební bude probíhat v Milovicích 13.dubna 2010. Svaz bude pokračovat na tvorbě nových zásad IP se zohledněním výstupů vědeckých úkolů a studií. Nové zásady budou muset být dopracovány do roku 2012.

ŠKOLKAŘSKÝ SVAZ

Ke konci roku 2009 ukončili členství v evropském svazu školkařů – ENA. Důvodem byla špatná zpětná vazba ze strany ENA a nedostatek financí na účast na zahraničních jednáních.

Dne 18.1. proběhl ve Svobodných Dvorech seminář a volební valná hromada za účasti cca 60 osob. Finanční úspora na pronájmu sálu dosáhla vlivem přemístění akce z hradeckého Aldisu 23.000 Kč.

Přijati byli 4 noví členové. Byl schválen úsporný rozpočet na rok 2010. Výměra školek členské základny dosahuje 185 ha.

Do předsednictva byli zvoleni 2 noví členové – Ing. Daniel Bílek, Obora Valdice s.r.o. a Ing. Aleš Zahradník, Školka Litenčice. Do předsednictva již nekandidovali pan Miroslav Kostíha st. a Ing. Josef Kosina.

Předsedou ŠS zůstává Ing. Václav Koběluš, místopředsedy byli zvoleni –Ing. Hajduček a p.Tomáš Letocha.

Předsednictvo se sejde na Skalském dvoře.

SVAZ SKLADOVATELŮ OVOCE

Jablka se prodávají téměř za poloviční ceny. Prodává se jen sortiment do průměru 80 mm (větší jablka se nevejdou do obalu typu „L“). Na skladech zůstává zejména Rubín. Je poptávka po jablkách kalibru 60 mm.

Ve dnech 3-5. února proběhl zájezd na berlínský veletrh Fruit Logistica s exkurzí do podniku Brandenburger Obst a návštěvou sadů.

Různé a diskuse

- Předsednictvo diskutovalo nad výstavnictvím v roce 2010. Rozsah akcí by měl být zachován.
- Předseda OUČR vyzval předsednictvo k řádnému vedení seznamů dárců a obdarovaných a množství darovaného ovoce, má-li být tato akce medializována.
- Předsednictvo stanovilo termín valné hromady OUČR na 14.dubna 2010.
- Předsednictvo vybere ze svých řad do 15.2.2010 delegáty na sněm AKČR.
- Předsednictvo bylo informováno o neochotě některých podniků (mimo Moravu) ke sdělování cen ovoce za účelem zpracovávání dat OUČR. Bylo navrženo, aby tajemníci oznámili jména kontaktních osob podniků, které budou dobře reprezentovat trh ČR.
- Místopředseda OUČR vyzval předsednictvo k připomenutí závazného používání metodiky, jež byla vydána za účelem správné kalkulace cen, které podniky hlásí.
- Předseda informoval předsednictvo, že do programu školního ovoce se přihlásilo 13 žadatelů.
- Předsednictvo bylo seznámeno s obsahem dopisu AZS (Asociace zahradnických společenstev), kde je OUČR nabízeno členství v této organizaci. Předsednictvo vstup do AZS zamítlo.

Ovocnářské dny 2010 – souhrn

Již 53. Ovocnářské dny se konaly ve dnech 19-20. ledna v Hradci Králové.

Setkání tradičně zahájil ředitel Výzkumného a šlechtitelského ústavu ovocnářského v Holovousích s. r. o., Ing. Václav Ludvík, jenž představil účastníkům nelehkou situaci výzkumného ústavu s ohledem na financování projektů a nejistou budoucnost. Zároveň však přítomné informoval o podání projektu na vybudování zcela nového výzkumného centra, který v současné době postoupil domácími výběrovými koly do užšího výběru na evropské úrovni.

V dalších vystoupeních pokračovali: předseda Ovocnářské unie ČR, Ing. Martin Ludvík a prezident Agrární komory ČR Ing. Jan Veleba Ministerstvo zemědělství reprezentovala ředitelka odboru rostlinných komodit, Ing. Eva Divišová.

Po úvodním bloku následovaly, jako obvykle, odborné přednášky tuzemských i zahraničních expertů.

Předseda OUČR, Ing. Martin Ludvík, zhodnotil ve své přednášce obšírně stav českého ovocnářství za uplynulý rok, který pro ovocnáře bohužel nebyl příliš příznivý. V roce 2009 pokračoval trend let předchozích – pokles výměry ovocných výsadeb. V roce 2009 činila výměra produkčních sadů v ČR přibližně 17700 ha, z toho necelých 9000 ha připadá na jabloně. Statistika za posledních dvacet let bohužel hovoří jasně: u většiny pěstovaných ovocných druhů byl zaznamenán propad, přičemž nejvíce ubylo z naší krajiny meruněk a broskvoní (zhruba polovina ploch). Celkem bylo za toto období zlikvidováno přes pět tisíc hektarů ovocných sadů, z toho na šestnáct set po vstupu ČR do Evropské unie. Jedinou výjimku tvoří švestky, u kterých byl za stejné období zaznamenán stoosmdesátiprocentní nárůst pěstebních ploch.

Tuzemští pěstitelé broskví a meruněk nemohou konkurovat dovozu z Itálie a Řecka, neboť tamější pěstitelé jsou schopni dodávat ovoce na trh pět měsíců v roce, takže jsou z hlediska obchodních řetězců výhodnějšími dodavateli a naši pěstitelé se většinou nedostanou vůbec na list dodavatelů tohoto teplomilného ovoce.

Dalším velkým problémem tuzemského ovocnářství je věková struktura sadů, kdy celých 47 % procent výsadeb je přestárých. Vzhledem k situaci v celém sektoru se navíc ani v loňském a předloňském roce příliš nevysazovalo (v roce 2008 byla dokonce historicky nejnižší obnova sadů, která činila pouhých 350 ha).

Co se týče srovnání v rámci zemí Evropské unie, má Česká republika druhou nejhorší věkovou strukturu jabloňových sadů po Estonsku, kde se ovocnářství v podstatě příliš neprovozuje. To je samozřejmě příčinou nižších hektarových výnosů než jsou dosahovány v zemích EU-15 a produkce poměrně vysokého podílu ovoce vhodného jen ke zpracování.

Čeští pěstitelé by měli plně využít dotační titul Mze - Podpora restrukturalizace ovocných sadů existující již od roku 1995, díky němuž je naše ovocnářství schopné konkurence na trzích EU. Bohužel, objem prostředků, jež je možné čerpat pro letošní rok, poklesl ze 60 na 50 mil. Kč, přestože celkový objem národních dotací byl zachován ve stejné výši jako v loňském roce (oproti roku 2006 činí částka vyčleněná k čerpání na restrukturalizaci sadů v roce 2010 necelou polovinu).

Uplynulý rok nebyl pro ovocnáře příliš radostný, ať už co se týče průběhu počasí, tak především s ohledem na farmářské ceny, které byly velmi nízké zejména v případě ovoce na zpracování. Meziročně klesla produkce jablek o 7 %, broskví o 22 % a rybízů o 15 %. Problematickou sklizeň zaznamenali zejména pěstitelé třešní, které byly částečně znehodnoceny následkem dešťových srážek. Naopak více se urodilo hrušek (+ 123 % oproti roku 2008) a slivoní (+ 34 %). Nárůst je způsoben především nástupem plodnosti mladých výsadeb. Obě tyto komodity se zdají být perspektivní i do budoucna, jen je potřeba naučit se je dlouhodoběji skladovat a prodloužit tak období, kdy je bude možné dodávat na trh.

Snad nejvíce zasáhla tuzemské ovocnáře krize v odbytu ovoce na zpracování, kdy se farmářské ceny v loňském roce pohybovaly dokonce pod úrovní roku 1989 (červený rybíz a višně). V sadech často zůstala i jablka, v mnoha regionech i opakovaně zasažená krupobitím, neboť výkupní ceny ovoce na zpracování byly nižší než náklady na jejich sklizeň. Situace se stala natolik vážnou, že Ovocnářská unie byla nucena vydat prohlášení a doporučit svým členům, aby neprodávali jablka na zpracování pod minimální cenu nákladů na sběr, manipulaci a nakládku jablek.

V důsledku ekonomické krize se ale bohužel snižuje zájem spotřebitelů o dražší ovocné nápoje (100%). Tyto jsou často nahrazovány nápoji s nižším obsahem ovocné složky. Svou měrou přispívá i „klamání spotřebitelů“, kdy na obale je vyobrazeno ovoce, ale skutečný obsah ovocného podílu činí dle uvedených na obalu informací např. 0,1 % (1 ml v litru). Tato praktika sice odpovídá liteře zákona, nicméně spotřebitel podléhá marketingu a obalům nápojů a kupuje produkt v domnění, že se jedná o ovocný nápoj.

Řešení krize v odbytu ovoce vidíme také v podpoře regionálního zpracování, lepší propagaci kvalitních výrobků, koncentrování nabídky zpracovatelům a obecně snížení podílu ovoce pěstovaného přímo na zpracování. Řešením pro menší pěstitelé je také filozofie „Najdi si svého ovocnáře“, kdy se snažíme, aby lidé našli cestu přímo na ovocnářské farmy.

Situace však není nejlepší ani v případě stolního ovoce – i zde farmářské ceny klesají. Vloni zaznamenali ovocnáři meziroční propad tržeb ve výši 280 milionů korun. Nepříliš pozitivně zní také údaj o tom, že z roku 2008 na 2009 klesla farmářská cena konzumních jablek o 27 %, zatímco spotřebitelská jen o 19 %. Ovoci mírného pásma v obchodní síti navíc konkurují poměrně nízké ceny citrusů a banánů.

Předseda OUČR dále krátce představil aktivity, které unie zastává. Mimo odborné zájezdy a exkurze, vydávání tištěných i e-mailových periodik poskytuje OUČR svým členům také poradenský servis, který zajišťuje 5 osob. V uplynulém roce bylo v rámci tzv. vstupních

konzultací poskytnuto na 1.800 rad. Unie spolupracuje na tvorbě a připomínkování zákonů, vyhlášek, nařízení a strategií. Úzce spolupracujeme zejména s Mze, SRS, ÚKZÚZ, SZIF, ÚZEI a dalšími odbornými institucemi ať už u nás či v zahraničí. S pomocí AKČR se účastníme jednání evropského sdružení farmářů a družstev COPA-COGECA a zasedání poradních výborů Evropské Komise v sektoru ovoce a zeleniny. Spolupracujeme s médii jako např. ČTK, Profi Press, Zemědělec. Věnujeme se propagaci českého ovocnářství. Výstavy, kde se jako ovocnáři prezentujeme, navštíví ročně na 350.000 návštěvníků.

Závěrem roku 2009 jsme se zaměřili na projekt „Ovoce do škol“, který se naštěstí podařilo v ČR nakonec počátkem letošního roku zahájit. Problematická byla především spolupráce s Ministerstvem mládeže, školství a tělovýchovy. V projektu bohužel chybí prostředky na práci učitelů s dětmi, kdy by měly být u dětí vytvářeny správné stravovací návyky a měly by se také v rámci tohoto projektu o ovoci a jeho pěstování a významu něco dozvědět.

Předseda rovněž hovořil o zvyšujícím se významu integrované produkce a ochranné známky SISPO. O ovoce z integrované produkce projevují zájem i supermarkety.

Velkou nespravedlnost a nerovnost ze strany EU cítíme v oblasti registrace přípravků pro ochranu rostlin. OUČR se snaží situaci řešit alespoň v rámci tzv. minoritních registrací přípravků. Zde ovšem naše možnosti již končí. Stále nechápeme, proč není možné používat v našich sadech přípravky registrované v Rakousku a Německu, když v EU platí volný pohyb zboží. Často se jedná i o bio přípravky a přípravky šetrné k životnímu prostředí.

Závěrem vystoupení předseda OUČR poděkoval pojišťovně Agra a České pojišťovně za to, že v kritickém roce 2009 dostály svým závazkům a vyplatily ovocnářům pojištěnou výši škod a ovocnářům popřál do nového roku důstojné ceny utržené za ovoce.

Za ministerstvo zemědělství přivítala účastníky konference ředitelka odboru rostlinných komodit, Ing. Eva Divišová. Ve svém vystoupení zhodnotila stav našeho ovocnářství a význam podpory restrukturalizace sadů.

Ing. Holá, Mze, hovořila o možnostech čerpání podpory z Programu rozvoje venkova. Sektor ovoce a zeleniny čerpal v roce 2009 23% prostředků, 54% čerpali zemědělci zabývající se polní výrobou.

V rámci sektoru ovoce a zeleniny bylo 10% prostředků vynaloženo na zbudování fóliovníků, 16% na budování skleníků, 27% nosné konstrukce, 47% sklady.

V rámci osy II. bylo v rámci ekologického ovocnářství vyplaceno 51,5 mil Kč na 2.263 ha ekologických sadů. V rámci integrované produkce bylo vyčerpáno 92 mil Kč na celkovou výměru 7.883 ha sadů.

Dr. Willy Dilen z belgické šlechtitelské firmy Better3fruit představil v rámci své presentace činnost firmy a různé způsoby propagace a marketingu právně chráněných klubových odrůd. Firma Better3fruit je od roku akciovou společností. Akcionáři jsou Universita v Levenu, Unie belgických farmářů, kapitálová společnost GFII, společnost European Fruit Company a několik ovocnářských družstev a organizací producentů jako jsou Haspengrow, Fruitmasters, WOG, aj.

Firma se specializuje na šlechtění odrůd jabloní a hrušní. Prvořadými atributy nových odrůd jsou chuť, skladovatelnost, trvanlivost v regálu obchodu a odolnost vůči chorobám.

V rámci šlechtění spolupracují i se Semprou Litoměřice při šlechtění odrůd hrušní.

Uvedení nové odrůdy na trh je dnes náročná záležitost a kromě institutu právní ochrany odrůd se využívá i ochrany známek – TM – obchodního názvu odrůdy.

„Pokud budeme mluvit o celkové světové produkci jablek, která činí 60–70 miliónů tun za rok, je jejich největším producentem Čína se zhruba čtyřiceti procenty, ale naštěstí pro zbytek světa zatím příliš mnoho neexportuje,“ sdělil posluchačům Willy Dilen. „Pomineme-li Čínu, jsou nejpěstovanějšími odrůdami na světě ‘Golden Delicious’ a ‘Red Delicious’,“ uvedl. Podle dostupných údajů mají tyto dvě odrůdy dohromady třicetiprocentní podíl na světovém trhu s jableky. Pro srovnání nejvíce pěstovaná právně chráněná odrůda Pink Lady zabírá

zhruba dvě procenta a spolu s ostatními chráněnými odrůdami jsou to zhruba 3,5 % trhu. Přesto se zdá, že se jejich podíl bude postupně zvyšovat.

Nejpěstovanější právně chráněnou odrůdou na světě (mimo Čínu) je tedy Pink Lady – tato obchodní značka zahrnuje pouze nejkvalitnější plody odrůdy 'Cripp's Pink', jinak se prodává klasicky pod názvem odrůdy. Ochranná známka byla zavedena v roce 1992 a její současná světová produkce činí 500 000 tun. Jde o odrůdu vhodnou do teplejšího klimatu, takže se její pěstování soustřeďuje do oblasti USA, jižní Evropy a na jižní polokouli. Ten, kdo ji chce pěstovat musí získat licenci a nakupovat stromy jen od licencované školky. Na druhou stranu je investováno hodně prostředků na reklamu, a například v Belgii či Spojeném království je v Pink Lady supermarketech opravdu hodně vidět.

Dalším příkladem právně chráněné odrůdy může být odrůda Nicoter/TM-Kanzi, která byla vyšlechtěna právě firmou Better3fruit a uvedena na trh deset let po Pink Lady (v roce 2001). Z pohledu ochrany práv jde o klubovou odrůdu zahrnující jen vybrané pěstitele (především v Belgii, Nizozemsku a Německu) a distributory s licenci. Zatím činí její roční produkce 18 000 tun a cílem je získat 3-5 % evropského trhu s kvalitními jablky. Odrůda má vlastní marketingový koncept a je propagována jako mystický, exotický produkt a dokonce má své vlastní internetové stránky www.kanziapple.com.

Jiným případem propagace je intenzivně zelená odrůda odrůda Nicogreen, TM-Greenstar, která vybízí svým vzhledem a reklamou ke zdravému zdravotnímu stylu mladých výkonných lidí.

Flexibilitu pěstitelům nabízí odrůda TM –Kiku (červená mutace odrůdy Fuji), která se v jižní Evropě pěstuje v objemech kolem 7000 tun za rok. Majitelem práv je společnost Kiku Ltd. Odrůdu lze pěstovat i bez licence a prodávat ji jako běžnou odrůdu 'Fuji'. Teprve pokud splní dané parametry kvality, může si pěstitel zaplatit licenci a dodávat odrůdu do obchodní sítě pod názvem Kiku. Výhodou pro něj jsou v tomto případě opět již realizovaná reklama a lepší výkupní ceny.

Velmi „agresivní“ reklamu využívá odrůda Scifresh, TM-Jazz. Kříženec odrůd Gala a Braeburn vyniká dle slov pana Dilena svou chutí. V reklamě jej reprezentuje dáma v koženém obleku s cylindrem doplněným jezdeckou obuví a bičíkem.

Odrůda Les Amis de Juliet, TM- Juliet je rezistentní odrůdou s jiným příkladem marketingu klubových odrůd. Odrůda je rozšiřována výhradně jednou BIO školkou ve spojení s jedním obchodním zástupcem.

Česká odrůda Opal by měla být rozšiřována v rámci filozofie: „Jablko, jež neobsahuje žádná rezidua“.

Štavnatá, chruplavá letní odrůda Zari, kříženec odrůd Elstar a Delbardestival, je velmi dobře zavedená. Pěstování této odrůdy je ovocnářům v zemích Beneluxu, Německu, Dánsku, Švédsku a Finsku umožněno volně, ovšem školky produkující ovocné stromky této odrůdy musí mít licenci. O vpuštění této odrůdy do České republiky není ještě rozhodnuto.

Klubové odrůdy se začínají uplatňovat i v případě hrušek. Prozatím na 125 ha se v Evropě pěstuje odrůda Sweet Sensation, červená mutace Děkaniky Robertovy, s cílem limitovat výsadby na území Evropy na 420 ha a na jižní polokouli na 2.500 ha.

„Obecně je tedy proces zavádění chráněných odrůd realizován různým způsobem a s různými cíli, přičemž velkou roli hraje propagace a dále podpora rozšiřování, zlepšování kvality, výnosů a důraz na ekologické pěstování,“ uzavřel své vystoupení Willy Dilen. U klubových odrůd je velice jejich exkluzivita a lokální dostupnost v omezeném množství, přičemž každá zaváděná odrůda by měla být něčím nová a odlišná od stávajících. Vysoké náklady na zavádění (licenční poplatky) se samozřejmě musí pěstitelům vracet. Licenční zátěž představuje 9-10 eurocentů na kg, přičemž odrůda je dodávána jen do vybraných supermarketů, jež jsou licencovány. Do budoucna se budou pravděpodobně výměry právě chráněných odrůd v celosvětovém měřítku zvětšovat.

Ing. Škopová z firmy Renomia představila nabídku kalkulace pojištění ovocnářským firmám tzv. na míru, včetně případného pojištění i pro zaměstnance firmy. Služba funguje tak, že podle přání zákazníka makléř provede analýzu služeb nabízených na trhu a vybere a doporučí zákazníkovi optimální variantu.

Společnost spolupracuje s pojišťovnami Agra, Česká Pojišťovna, Generali (jen jahody), Hasičská vzájemná pojišťovna.

Lze pojistit proti krupobití, mrazové poškození (jahody – všechny společnosti, jablka – jen ČP, živel – jen jahody). Společnost pojišťuje škody na jakosti, škody na výnosu, mladé výsadby, školky. Ze 17.700 ha sadů je pojištěno na 5.000 ha, přičemž 1.014 ha (21%) je pojištěno pomocí společnosti Renomia.

Pojištění ovoce a plodin má na starosti pan Josef Kříž.

Ing. Veverková, SZIF, vystoupila na téma: Rozvoj odbytových organizací v sektoru ovoce a zeleniny v České republice.

Ve svém vystoupení zhodnotila vývoj organizace trhu v letech 2004-2009. Seskupení producentů (SP) hospodaří na výměře 1.641 ha, organizace producentů (OP) pak na celkové výměře 6.300 ha. V současné době je v rámci SP sdruženo 36 pěstitelů, v rámci OP 137 subjektů.

Paní Veronika Mangin ze společnosti Agrofresh představila revoluční technologii skladování ovoce při použití přípravku Smartfresh.

Přípravek funguje tak, že po aplikaci zabrání dočasně vázání etylenu na buněčné stěny a tím zabrzdí zrání plodu.

Přípravek je registrován ve 37 zemích světa, nezanechává rezidua a je neškodný. Byl vyvinut v roce 1973 v USA, obchodně je využíván od roku 2002.

Hlavním přínosem této technologie je snížení nákladů na skladování až o 35%. Skladovat ovoce je možné při vyšší teplotě, aniž dojde ke zhoršení kvality.

Jablka skladovaná za použití Smartfresh vykazují větší pevnost dužniny, umožní u některých odrůd (Gala) až o 3-4 týdny delší životnost plodů po vyskladnění, působí proti mastnotě slupky, některým skládkovým chorobám (Gleosporiu), udrží vyšší kvalitu plodů v regálech supermarketů a u spotřebitele, zejména u odrůd, které měknou.

Ing. Brettl, CSc. informoval krátce o podobném přípravku pocházejícím z Ruska (plyn Fytomac(k)). Informace o přípravku lze údajně zjistit na Ukrajině. Dále představil některé technologie, jež dále zastupuje i po zániku původní firmy Brematech. Jsou to například čidla vyhodnocující stav atmosféry v ULO tím, že měří obsah chlorofylu ve slupce plodů, nikoliv složení atmosféry nebo představil systém ozonizace, kdy plody jsou odolnější skládkovým chorobám, zejména procházejí-li vodní cestou.

Ing. Renata Kocianová, Mze, představila v ČR právě spuštěný program Ovoce do škol a jeho specifika na našem území.

První den Ovocnářských dnů uzavřela Ing. Hana Drahošová, VŠÚO Holovousy, s.r.o., přednáškou z oblasti výzkumu technologií pěstování třešní a informacemi z mezinárodního třešňářského sympózia v Chile, kterého se v roce 2009 zúčastnila.

Druhý den Ovocnářských dnů zahájil Doc. Polák z VÚRV Ruzyně v.v.i. představením evropského projektu(2005-2009) zaměřeného na výzkum genetiky rezistence k rostlinným virům. Toto téma je ze strany EU vnímáno jako důležitá část vývoje, kdy nové odrůdy by měly vykazovat odolnost proti napadení škodlivých patogenů, jako novou kvalitu.

Ing. Talácko a Ing. Sedlák, VŠÚO Holovousy s.r.o., představili ve svých přednáškách problematiku škodlivosti virových chorob na ovocných dřevinách, možnosti testování a ozdravování. Ozdravování je problematické zejména u peckovin, které při termoterapii nesnášejí tak vysoké teploty jako jádroviny. Problémem chemoterapie aplikované in vitro je, že v některých případech dojde jen ke snížení koncentrace virů v rostlině pod detekovatelnou mez a po několika letech se v rostlině patogen opět „objeví“.

V kratších vystoupeních byly představeny ovocnářům biologické přípravky na ochranu rostlin Polyversum a Madex. Přípravek Madex firmy Biocont Laboratory se používá k matení samců obaleče jablečného.

Větší pozornost byla věnována bloku věnujícímu se nebezpečné bakteriální chorobě jádřovin – spále růžovitých (*Erwinia amylovora*). K tomuto tématu vystoupil polský expert, Piotr Sobiczewski z ISK Skirnowice, Ing. Korba z VÚRV Ruzyně a v oblasti detekčních metod RNDr. Humpolíčková ze SRS Havlíčkův Brod. (obsah této velmi zajímavé přednášky naleznete shrnutý v některém z dalších čísel Zpravodaje).

Celkovou problematiku ochrany proti pilatce jablečné představila Ing. Ouředníčková z VŠÚO Holovousy s.r.o.

Druhý blok přednášek uzavřel ve svém vystoupení Ing. Vávra z VŠÚO Holovousy s.r.o., ve kterém shrnul historii šlechtění odrůd jabloní rezistentních ke strupovitosti, od počátků výzkumu této problematiky po současný stav, kdy u některých odrůd byla rezistence již prolomena.

(Ch.)

Podpora ovocnářství v roce 2010

Se sklizní roku 2009 opět poklesly realizační ceny ovoce. Největší propad zaznamenalo ovoce na zpracování. Z roku na rok poklesly tržby v ovocnářství o cca 380 mil. Kč. Určitou pozitivní korekci hospodářského výsledku našeho ovocnářství tak dělají opět dotace. Potvrzuje se, že ovocnářství by bez dotací v krátké době zmenšilo svůj rozměr, což by se promítlo nejen do produkce, ale také do krajiny tvorby, kde mají sady nenahraditelný význam. Systém dotací, který mohou ovocnáři využít, se stává stále složitější. Zlomem byl vstup naší republiky do EU. Před rokem 2004 byly dotace do ovocnářství tvořené především z národních zdrojů, jejichž výhodou byla jednoduchá administrace. Podpora sice nebyla tak výrazná co do objemu prostředků, přesto byla základem pro udržení ovocnářství v naší zemi. Nejvýznamnější podporou z národních zdrojů byla a je podpora restrukturalizace sadů. Z fondů Evropské unie je dnes nejvýznamnější podporou podpora agroenvironmentálních opatření z osy II. Programu rozvoje venkova. I v roce 2010 mohou ovocnáři využít celou řadu dotačních možností.

Národní podpory

Ministerstvo zemědělství

Hlavní možností k získání podpory jsou dotace na základě zákona č.252/1997 Sb. o zemědělství, které administruje Ministerstvo zemědělství ČR. Od roku 1995 jsou každoročně podporovány výsadby sadů v rámci pro rok 2010 platného dotačního titulu 1.R. Tento titul je již druhým rokem rozdělen na část a, a část b,. V rámci první části je možné podporovat restrukturalizaci sadů v systému integrované produkce, ve druhé části pak je podporována restrukturalizace sadů v ekologickém ovocnářství.

Podmínky pro získání této podpory jsou velmi podobné těm, které platily již v minulých letech. Žadatel může získat na výsadbu ovocného sadu jabloní, hrušní, meruněk, broskvoní, slivoní, třešní a višní s minimálním počtem jedinců 800 ks/ha částku do 200 tisíc Kč/ha (to platí jen pro integrovanou produkci), dále pak jak pro integrovanou produkci tak pro ekologické ovocnářství u všech již jmenovaných ovocných druhů s počtem jedinců minimálně 400 ks/ha částku až 100 tisíc Kč/ha a pak na výsadbu rybízů, malin a angreštu s počtem jedinců minimálně 3 tisíce ks/ha částku do 50 tisíc Kč na hektar. Konečná výše sazby na hektar může být snížena ze zmiňované sazby na základě počtu vysázených hektarů a objemu finančních prostředků určených pro tento titul.

Předpokládaný finanční limit na tento rok je 50 mil. Kč a to je o cca 10 milionů méně než skutečně vyplacené prostředky na tuto podporu v roce 2009 a již jen polovina finančních prostředků z roku 2006.

Žadatel o dotaci dále musí mít, kromě obecných podmínek, doklad o vlastnictví pozemku nebo nájemní smlouvu platnou nejméně do 31.12.2020 a souhlas vlastníka s výsadbou, potvrzení ÚKZÚZ, SRS o uznání sadby resp. výskytu karanténních chorob a být členem Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce při Ovocnářské unii ČR, na základě jejichž Směrnic musí ovocný sad po dobu 10-ti let obhospodařovat. Rovněž smějí být vysazovány jen odrůdy, které jsou vhodné pro integrované systémy pěstování ovoce, jejichž seznam je k dispozici na stránkách svazu (www.sispo.cz) i v Pravidlech pro poskytování podpor Mze. V případě výsadby ekologického sadu je pak povinností deklarovat členství ve svazu Probio (www.pro-bio.cz) a při pěstování se řídit Směrnicí pro ekologické hospodaření v sadech. Všichni žadatelé jsou povinni provést rozborů půdy na těžké kovy na pozemcích, kde zamýšlí provést výsadbu. Na každé tři hektary je třeba zajistit jeden akreditovaný odběr vzorku a následný rozbor. Seznam těžkých kovů, limity i oprávněné laboratoře k těmto rozborům lze nalézt také na stránkách Svazu pro integrované systémy pěstování ovoce. I do ekologických sadů je možné vysazovat jen povolené odrůdy, které jsou v příloze Zásad pro poskytování dotací. Uzávěrka přijímání žádostí je 30.9.2010.

Další významnou národní podporou je dotační titul 1.I. vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech. Tato podpora je systémovým opatřením, které umožní šetřit s vodou a dává záruky pravidelné, kvalitní a vysoké sklizně. Dotační titul podporuje závlahy i ve vinicích, chmelnicích a školkách. Podmínky jsou v základních bodech obdobné jako v loňském roce i s výše zmiňovaným titulem 1.R., rovněž musí být souhlas majitele s vybudováním závlahy a nájemní smlouva minimálně do 31.12.2020. Žadatel k získání této dotace musí mít povolení k nakládání s povrchovými vodami dle zákona č.254/2001 Sb.o vodách. Povinnost užívat závlahu je minimálně deset let. Uzávěrka přijímání žádostí je 30.6.2010.

Z další podpor je možné v rámci dotačního titulu 3 využít některé specifické podpory k ozdravování speciálních plodin či na podporu fyzikální a biologické ochrany jako náhrady za ochranu chemickou. Některé podmínky se v rámci tohoto titulu mohou v průběhu roku upřesnit na základě připomínek Evropské unie. Je také možné využít prostředky na výstavy, semináře či poskytování informací o doporučených odrůdách. Tyto podpory pro pěstitele mohou čerpat profesní svazy a organizátoři seminářů.

Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond

Významnou podporou pro ovocnáře je dotace na úhradu skutečně zaplaceného pojistného na pojištění sadů proti snížení výnosu a kvality produkce vlivem krupobití nebo snížení výnosu vlivem mrazu. Pravidla pro letošní rok budou zřejmě obdobná s podmínkami platnými v roce 2009. Podpora by i letos měla být do 50% skutečně zaplaceného pojistného žadatelem (v roce 2007, 2008 i 2009 to bylo právě rovných 50 %). Žádosti se podávají na jednotlivé agentury pro zemědělství a venkov a jejich součástí je smlouva s pojišťovnou a doklad od pojišťovny o výši zaplaceného pojistného. Žádosti se podávají v průběhu října a zřejmě i letos to bude v tomto termínu.

Možností získat další podpory z Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu je ještě několik. Je celá řada programů, o které se mohou ucházet i ovocnáři. Připomněl bych zejména možnost částečné úhrady úroků z úvěrů, ale i možnost dostat podporu na nákup nestátní půdy. V loňském roce byly zavedeny programy umožňující krátkodobé financování u faktur s delší splatností nebo podpora provozních úvěrů.

Ministerstvo financí

Na každý hektar ovocného sadu je možné získat částečné vrácení spotřební daně z pohonných hmot skutečně spotřebovaných za rok. Tento způsob podpory je znám jako „zelená nafta“. K administraci této podpory je třeba mít platný výpis půdních bloků, který vydávají jednotlivé agentury pro zemědělství a venkov. Žádosti o vrácení spotřební daně se podávají měsíčně na příslušných Celních úřadech. Způsob vedení evidence „zelené nafty“ je dán vyhláškou 48/2008 Sb. Dle této vyhlášky je nezbytné evidovat nákup pohonných hmot, jejich spotřebu, místo spotřeby a druh vykonávané práce. Od letošního roku platí nový pokyn k vyplnění daňového přiznání a změnil se i sazby spotřebních daní, ze kterých se provádí výpočet vratky.

Zdroje Evropské unie

Jednotná platba na plochu - SAPS

Základní podporou z fondů Evropské unie je jednotná platba na plochu, která je vyplácena na zemědělskou půdu, tedy i na plochy ovocných sadů. Podmínkou obdržení této dotace je, aby žadatel měl v termínu od 1.5. do 31.8. užívatelské bloky vedeny v rámci LPIS na svoji osobu či firmu. Žádosti o platbu se podávají na agentury pro zemědělství a venkov do 15.5. Základní podmínkou pro obdržení platby je to, že žadatel bude splňovat podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu (tzv. GAEC). Od roku 2010 došlo k úpravě standardů GAEC z důvodu sladění naší legislativy s legislativou evropskou. Přibyly nové podmínky a některé se zpřísnily. Sazba pro letošní rok není zatím přesně stanovena, ale lze předpokládat, že bude činit více než čtyři tisíce Kč na hektar.

Národní doplňkové platby (Top-Up)

Od roku 2008 je vyplácena platba TOP-UP na zemědělskou půdu a tak na tuto podporu mají nárok i ovocné sady. Nárok má ten, kdo splnil podmínky pro výplatu SAPS.

Program rozvoje venkova – osa II.

V rámci programu rozvoje venkova mohou ovocnáři získat podpory v agroenvironmentálních opatřeních. Pro ekologické ovocnáře je po novele nařízení vlády č.79/2007 Sb. několik zásadních změn. V roce 2009 byl tento dotační titul uzavřen pro nové žadatele a o nově zařazované plochy. Od letošního roku se tento titul opět otevírá pro všechny žadatele, kteří splňují podmínky zákona o ekologickém zemědělství. Ministerstvo zemědělství také vydalo metodický pokyn k hospodaření v ekologických sadech, který platí od 1. 4. 2010 a je k dispozici na webových stránkách Ministerstva zemědělství nebo Ovocnářské unie. Dotace na ekologické sady se nově rozdělují do dvou sazeb. V nižší sazbě, která bude činit 510 Euro/ha budou mít nárok pěstitelé, kteří splní základní podmínky a budou mít alespoň 50 ks jedinců na ha. Vyšší sazba je stanovena v původní výši 849 EUR na hektar a podmínkou je počet stromů v počtu 200 ks na ha a počet keřů v počtu 800 ks/ha. Tato vyšší podpora se vztahuje jen na některé vyjmenované ovocné druhy.

Ve větší míře jsou pěstitelé ovoce zařazení do podopatření integrovaná produkce. Každý žadatel se zařazuje na pětiletý cyklus, kdy má povinnosti plnit určitá agroenvironmentální opatření daná zákonem a na základě jejich splnění má nárok na úhradu vzniklých vícenákladů či ztráty na tržbách proti konvenčnímu pěstování. Do pětiletého cyklu se žadatelé hlásí jednorázově vždy na období následujících pěti let. Žádost o zařazení podávají k 15. 5. roku. Dále je nutné každoročně podávat žádost o dotace a to rovněž k 15. 5. roku. Veškeré žádosti se podávají na agentury pro zemědělství a venkov. Je nutné zařadit a obhospodařovat integrovaným způsobem všechny ovocné sady bez výjimky. Pěstitelé mohou za pětileté období snížit celkem plochu o 15 %, ale jen při pozbytí právního důvodu užívání. Do roku 2008 bylo toto snížení možné jen o 5 %. Zvýšení plochy může být v průběhu pětiletého cyklu o maximálně 25 %. Je ovšem možné, aby žadatel v průběhu cyklu výsadbu zlikvidoval a

opětovně nasázel a to i na jiném pozemku. Plocha musí být dosázena do konce cyklu. Všechny změny v plochách, dočasné likvidace, snížení či zvýšení výměry musí být neprodleně hlášeno. Každý, kdo je zařazen do kteréhokoliv z agroenvironmentálních opatření, tedy i integrované produkce, má povinnost dodržovat v rámci celého podniku řadu podmínek, včetně minimálních požadavků pro použití hnojiv a přípravků na ochranu rostlin, které vycházejí ze zavedení systému Cross-Compliance.

Kromě obecných podmínek je v rámci integrované produkce ovoce povinnost dodržovat specifické podmínky a to zejména:

1. Zákaz používat prostředky na ochranu rostlin, které obsahují alespoň jednu zakázanou účinnou látku. Seznam zakázaných účinných látek je ve NV č.79/2007 Sb.
2. Provádět řez k prosvětlení v rozsahu použité pěstební technologie u ovocných stromů v termínu od 1.6. do 15.8. a u ovocných keřů v termínu od 1.5. do 30.6.
3. Vést záznamy o teplotě a vlhkosti v období od 1.3. do 30.9. v rozsahu – minimální a maximální teplota vzduchu, průměrná vlhkost vzduchu. K tomu mít vlastní prostředky ke zjišťování těchto údajů, které jsou vzdáleny maximálně do 5-ti kilometrů od nejvzdálenějšího místa půdního bloku a jsou umístěny na vlastním nebo pronajatém pozemku.
4. Používat alespoň jeden z prostředků na monitoring škodlivých činitelů (např. feromonový lapač) a vést záznamy o jeho použití.
5. Nejpozději do třetího roku pětiletého cyklu zajistit rozbor půdy na těžké kovy – Pb, Cd, Hg, Cr, As a to jak odběr, tak rozbor u akreditované laboratoře. Jeden vzorek musí být proveden na každé tři hektary.
6. Každoročně zajistit rozbor plodů na těžké kovy – Pb, Cd, Hg, Cr, As a to u akreditované laboratoře. Vzorek může odebrat sám žadatel. Jeden vzorek musí být proveden na každých započatých 20 hektarů sadu. Alespoň jeden rozbor musí být proveden u převažujícího ovocného druhu dle výměry. U obou rozborů jsou dány limity ve VN 79/2007 Sb..
7. Žadatel má povinnost zajistit minimální počet jedinců v průměru na každý hektar půdního bloku nebo jeho části a to v počtu 500 ks jádřovin, 200 ks peckovin a 2000 ks bobulovin. Pokud některé bloky nebo jejich části nesplňují toto kritérium, nesmí žadatel tyto plochy uvádět v žádostech o dotace. Přesto v těchto sadech musí uplatňovat celý systém integrované produkce.
8. Veškeré záznamy v rámci opatření je povinnost deset let archivovat

Za porušení některé z uvedených podmínek je udělována sankce, která se liší od napomenutí přes snížení dotace až po vrácení dotací či úplného vyřazení z opatření. Kontroly chodí nepravidelně a bez ohlášení. Splnění všech podmínek vyžaduje dobrou znalost legislativy, perfektní záznamní povinnost a zejména nepodceňování pravidel. Sazba dotace pro letošní rok je 435 EUR na hektar, což by mělo být v přepočtu 11.434,- Kč na hektar.

Program rozvoje venkova – osa I.

V rámci osy I. Programu rozvoje venkova je celá řada možností jak získat podporu. V opatření k modernizaci zemědělských podniků je v rámci záměrů staveb a technologií pro rostlinnou výrobu možné v ovocnářství využít:

- skladovací kapacity
- skleníky, folníky a další speciální pěstební plochy
- nosné konstrukce trvalých kultur (chmelnic, vinic a sadů),
- hlavní závlahová zařízení

Kromě této podpory připadají pro ovocnáře také dotační tituly Zahájení činnosti mladých zemědělců, Předčasné ukončení zemědělské činnosti, pozemkové úpravy a další. Základní výše podpory je 40 % uznatelných nákladů. Sazba dotace se může měnit oběma směry dle splnění jednotlivých kritérií. U většiny titulů je vyhlášen termín k přijetí žádostí a to bývá

většinou jen jedenkrát za rok. Pro rok 2010 bylo ukončení přijímání žádostí do 8.3.. Další kolo příjmu žádostí pro tato opatření bude zřejmě v únoru roku 2011.

Podpory v rámci společné organizace trhu s ovocem a zeleninou

Reforma společné organizace trhu s čerstvým ovocem a zeleninou byla v rámci EU téměř dokončena. Od září 2008 je tato reforma legislativně upravena i v ČR a to nařízením vlády č.318/2008 Sb.. Z pravidel vyplývá, že jediným příjemcem podpory z této oblasti mohou být operační programy organizací producentů nebo dočasná podpora skupinám producentů. Tedy ti ovocnáři, kteří jsou sdružení do odbytových organizací mohou využívat podpory, která má směřovat zejména na posklizňovou úpravu, zvýšení jakosti, do marketingu ovoce, k agroenvironmentálním akcím apod. Registrované odbytové organizace čerpají v rámci svého operačního programu podporu ve výši 4,1 % z obratu. Stejný nebo v některých případech o něco nižší objem prostředků do tohoto operačního programu musí vložit členové této organizace. Podporu mohou získat i sdružení odbytových organizací. O dočasnou podporu se může ucházet také skupina producentů, která ještě řádně neplní všechny nezbytné parametry odbytové organizace k tomu, aby těchto parametrů nejpozději do pěti let dosáhla. Právě podpora skupinám producentů vzrostla a v prvních dvou letech dosahuje až 10 % z obratu za prodané ovoce členů. Navýšení této podpory má vést k větší organizovanosti pěstitelů do skupin producentů, která následně musí do pěti let přejít do statutu řádné organizace producentů.

Výčet všech možných zde uvedených podpor a jejich podmínek je platný k 12.3.2010. Často probíhají různé změny a proto je třeba podmínky neustále sledovat. Veškeré aktuální informace jsou dostupné zejména na internetových stránkách příslušných institucí a to zejména: www.mze.cz, www.szif.cz, www.pgrlf.cz .

(ML)

Přehled hlavních zdrojů dotací v ovocnářství pro rok 2010

podpora	Kdo žádá	Legislativní rámec	Termín žádosti do	Místo žádosti	Zdroj informací
Restrukturalizace ovocných sadů	pěstitel	Zák.č.252/1997 Sb. Usnesení PČR z 66.schůze z 10.12.2009	30.9.2010	AZV	www.mze.cz
Kapková závlaha	pěstitel		30.6.2010	AZV	www.mze.cz
Pojištění sadů	pěstitel	Rozhodnutí představenstva PGRLF	1.11.2010	AZV	www.pgrlf.cz
Garance úvěrů, úroky (Provoz, Zemědělec, Financování atd.)	pěstitel		průběžně	AZV	www.pgrlf.cz
Spotřební daň z nafty	pěstitel	vyhláška 48/2008 Sb. (novela: 395/2008 Sb.)	měsíčně	Celní úřad	www.cs.mfcr.cz
Jednotná platba na plochu (SAPS)	pěstitel	Nařízení vlády č. 47/2007 Sb. (novely: 83/2009 Sb., 480/2009 Sb.)	15.5.2010	AZV	www.szif.cz
Národní doplňkové platby (Top-Up)	pěstitel	Nařízení vlády 112/2008 Sb. (novela: 480/2009 Sb.)	15.5.2010	AZV	www.szif.cz
Integrovaná produkce Ekologické ovocnářství	pěstitel	Nařízení vlády 79/2007 Sb.	15.5.2010	AZV	www.szif.cz
Program rozvoje venkova osa I.	pěstitel	Nařízení rady ES 1698/2005	<i>Modernizace zemědělských podniků</i> 8.3.2010	Regionální pracoviště SZIF	www.szif.cz
			<i>Zahájení činnosti mladých zemědělců</i> 8.3.2010		
			<i>Předčasné ukončení zemědělské činnosti průběžně</i>		
Výstavy, semináře, poradenství	profesní svaz organizátor akce	Zák.č.252/1997 Sb. Usnesení PČR z 66.schůze z 10.12.2009	30.6.2009	AZV	www.mze.cz
Operační programy odbytových organizací nebo jejich sdružení	odbytové organizace a sdružení	Nařízení rady ES č.1234/2007 Nařízení komise ES č.1580/2007 Nařízení vlády 318/2008 Sb.	15.9.2010	SZIF Praha	www.szif.cz
Dočasná podpora skupinám producentů	skupina producentů		průběžně	SZIF Praha	www.szif.cz

Vysvětlivky: AZV – Agentura pro zemědělství a venkov (dříve ZA-PÚ), PRV-Program rozvoje venkova, stav k 12.3.2010

Cross Compliance – nové standardy správné zemědělské praxe platné od 1.1.2010

I. EROZE PŮDY

Standard GAEC 1:

Žadatel na půdním bloku, popřípadě jeho dílu s druhem zemědělské kultury orná půda, jehož průměrná sklonitost přesahuje 7°, zajistí po sklizni plodiny založení porostu následné plodiny, nebo uplatní alespoň jedno z níže uvedených opatření:

a) strniště sklizené plodiny je ponecháno na půdním bloku, popřípadě jeho dílu minimálně do 30. listopadu, jestliže to není v rozporu s bodem 2, nebo

b) půda zůstane zoraná, popřípadě podmíněna za účelem zasakování vody minimálně do 30. listopadu, jestliže operace není v rozporu s bodem 2.

Tento standard ošetřuje problematiku protierozní ochrany půdy na svažitéch pozemcích prováděním minimálních opatření vedoucích k omezení smyvu půdy, zpomalení povrchového odtoku a zvýšení retence vody v krajině.

Zmíněná opatření jsou zároveň důležitá pro snižování rizika povodní a jimi působených škod.

Kontrolní otázka: Byly na půdních blocích s průměrnou sklonitostí nad 7° dodrženy předepsané zásady ochrany půdy proti erozi?

Při kontrole na místě bude zjišťováno, zda bylo na dotčených pozemcích ponecháno strniště sklizené plodiny, nebo byl po sklizni založen porost následné plodiny, nebo byla půda do příslušného data ponechána v zoraném či podmíněném stavu.

Za porušení bude považováno provedení předset'ové přípravy půdy bez následného založení ozimého porostu.

Poznámka: Průměrná sklonitost půdního bloku je uvedena v LPIS v podrobných údajích o PB.

I. EROZE PŮDY

Standard GAEC 2:

Žadatel na ploše půdního bloku, popřípadě jeho dílu, označené v evidenci půdy jako silně erozně ohrožená, zajistí, že se nebudou pěstovat širokořádkové plodiny kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója a slunečnice. Porosty obilnin a řepky olejné na takto označené ploše budou zakládány s využitím půdoochranných technologií, zejména setí do mulče nebo bezorebné setí. V případě obilnin nemusí být dodržena podmínka půdoochranných technologií při zakládání porostů pouze v případě, že budou pěstovány s podsevem jetelovin.

Cílem tohoto standardu je ochrana půdy před vodní erozí (podobně jako je tomu u standardu č. 1) a snaha omezit negativní působení důsledků eroze, jako jsou např. škody na komunikacích a nemovitostech způsobené zaplavením nebo zanesením splavenou půdou.

Tento standard řeší problematiku protierozní ochrany půdy stanovením požadavků na způsob pěstování vybraných hlavních plodin na silně erozně ohrožených půdách.

Pro vymezení kategorie silně erozně ohrožených půd je nově využito nejen kritérium sklonitosti svahu, ale rovněž i další faktory jako délka svahu po spádnici, erodovatelnost půdy, faktor přívalových dešťů, faktor protierozních opatření a faktor ochranného vlivu vegetace.

Vrstva silně erozně ohrožených půd je od 1. ledna 2010 přístupná v LPIS prostřednictvím Portálu farmáře či na Agenturách pro zemědělství a venkov. LPIS poskytne jak vlastní vymezení ploch ohrožených půd, tak doporučený management pro celý půdní blok.

Jako půdoochranné technologie jsou označovány technologie ochranného zpracování půdy, pro něž je charakteristické nejméně 30% pokrytí povrchu půdy posklizňovými rostlinnými zbytky do doby vzházení porostu a snížení intenzity zpracování půdy.

Standardu GAEC č. 2 vyhovují následující půdoochranné technologie:

- bezorebné setí (technologie přímého setí do nezpracované půdy)
- setí do mulče
- setí do mělké podmítky (za předpokladu dodržení stanovené pokrývnosti povrchu půdy rostlinnými zbytky)
- setí do ochranné plodiny (např. do vymrzající meziplodiny – svazenka vratičolistá, hořčice bílá)
- důlkování

V technologiích ochranného zpracování půdy není používán radličný pluh, ornice tedy není při zpracování obracena. Šetrného kypření, které přispívá k vytvoření a udržení stabilní struktury půdy, je dosahováno zejména pasivními kypřicími nástroji (v případné kombinaci se secím strojem). Doporučená zemědělská technika s pasivními kypřicími nástroji vyhovující tomuto standardu:

- radličkové kypřiče (např. se šípovými podřezávacími radličkami)
- dlátové kypřiče
- prutové kypřiče
- kombinované kypřiče (pouze s pasivním pracovním ústrojím)
- talířové kypřiče (za předpokladu omezeného zapravování rostlinných zbytků do půdy)

Kontrolní otázka: Byly na půdních blocích označených jako silně erozně ohrožené dodrženy předepsané zásady hospodaření?

Při kontrole na místě bude zjišťováno, zda na pozemcích nebyly pěstovány širokořádkové plodiny (kukuřice, brambory, řepa, bob setý, sója a slunečnice) a zda porosty obilnin a řepky olejné byly zakládány pouze s využitím půdoochranných technologií. Pokud budou na pozemku pěstovány obilniny bez využití půdoochranné technologie, bude kontrolováno, zda byl proveden podsev jetelovin.

Hodnoceno bude ponechání dostatečného množství (pokryvnost povrchu půdy min. 30%) rostlinných zbytků na pozemku.

II. organické složky půdy

Standard GAEC 3:

Žadatel na minimálně 20 % jím užívané výměry půdních bloků, popřípadě jejich dílů s druhem zemědělské kultury orná půda, vztažené k celkové výměře tohoto druhu kultury užívané žadatelem k 31. květnu příslušného kalendářního roku v evidenci půdy, zajistí každoročně:

a) aplikování tuhých statkových hnojiv nebo tuhých organických hnojiv v minimální dávce 25 tun na hektar, s výjimkou tuhých statkových hnojiv z chovu drůbeže, kde je minimální dávka stanovena na 4 tuny na hektar. Při plnění podmínky zapravením ponechaných produktů při pěstování rostlin (např. slámy) podle jiného právního předpisu není stanovena minimální dávka nebo

b) pokrytí tohoto procenta výměry, popřípadě jeho odpovídající části, v termínu minimálně od 31. května

do 31. července příslušného kalendářního roku porostem jedné z následujících plodin, popřípadě jejich směsí: jeteloviny, vikev huňatá, vikev panonská, vikev setá, bob polní, lupina modrá, hrách setý. Porosty výše uvedených plodin lze zakládat i jako podsev do krycí plodiny, popřípadě jako směsi s travami v případě, že zastoupení trav v porostu nepřesáhne 50 %.

Cílem zavedení standardu je zvýšit používání hnojiv s vyšším obsahem organických složek (každý rok na části obhospodařovaných ploch). Organické složky zlepšují strukturu půdy, zvyšují v dlouhodobém horizontu její úrodnost, podporují rozvoj přirozené půdní mikroflóry a v neposlední řadě příznivě ovlivňují vodní režim půdy. Na předepsané výměře lze kombinovat plnění požadavku jak možnostmi uvedenými v odstavci a), tak v odstavci b).

Lze tedy např. na 5 % rozlohy zaorat slámu, na 5 % použít kompost, na 5 % aplikovat hnůj a na 5 % pěstovat vyjmenované zlepšující plodiny.

Kontrolní otázka: Byla na předepsané výměře uplatněna nařízená opatření vedoucí k zachování úrovně organických složek půdy?

Při kontrole na místě bude zjišťován skutečný stav pozemků, tedy je-li jejich předepsaná část pokryta porostem uvedených plodin či vyhnojena v souladu se standardem. Aplikace hnojiv (včetně jejich množství) bude zjišťována dle evidence hnojiv.

Pozor! Pokud bude zemědělec plnit podmínky standardu zapravením ponechaných produktů při pěstování rostlin (např. sláma, chrást), minimální dávka se na toto plnění nevztahuje.

Použití produktů při pěstování rostlin však zemědělec musí v každém případě zanést do evidence hnojení, v opačném případě podmínky standardu nesplnil.

Splněním podmínek standardu je i aplikace digestátu z bioplynových stanic, pokud obsah sušiny digestátu (nebo jeho separátu) přesáhne 13 %.

II. organické složky půdy

Standard GAEC 4:

Žadatel nebude na jím užívaném půdním bloku, popřípadě jeho dílu pálit bylinné zbytky. Důvodem zavedení standardu je nejen ochrana živočichů a půdních organismů, ale i využití biomasy jiným

způsobem než neproduktivním spálením. Vypalování porostu je také přímo zakázáno zákonem o požární ochraně, zákonem o odpadech a zákonem o ovzduší.

Kontrolní otázka: Nebyly na dotčených půdních blocích nebo jejich dílech páleny bylinné zbytky?

Při kontrole na místě bude hodnocena skutečně vypálená plocha, nikoli plocha celého půdního bloku nebo jeho dílu. Posuzuje se, zda vypalování bylo provedeno bodově (na shrabaných hromadách bylinných zbytků) nebo plošně. Nejzávažnější je plošné vypalování travních porostů, a to i v trvalých kulturách (sady, vinice). Pálení staré chmelové natě, větví a ostříhaných výhonů révy vinné není porušením GAEC.

Poznámka: Nově není za porušení podmínek tohoto standardu považováno ani pálení bramborové natě, a to z důvodu ochrany proti zavlékání a šíření původce bakteriální kroužkovitosti bramboru a původce bakteriální hnědé hniloby.

III. ochrana struktury půdy

Standard GAEC 5:

Žadatel nebude na jím užívaném půdním bloku, popřípadě jeho dílu provádět agrotechnické zásahy, pokud je půda zaplavená nebo přesycená vodou, s výjimkou vlastní sklizně plodiny a plnění podmínky bodu 7.

Důvodem zavedení standardu je ochrana půdy před utužením, které vede k zásadnímu zhoršení fyzikálních vlastností půdy (především struktury, pórovitosti a propustnosti) a narušení biologické aktivity v půdě.

Standard definuje podmínky, za kterých by na půdě nemělo docházet k pojezdům zemědělské mechanizace a dále stanovuje výjimky z těchto podmínek. Jednou z těchto výjimek je vlastní sklizeň plodiny, druhou regulace vybraných invazních rostlin dle GAEC 7.

Kontrolní otázka: Byl dodržen zákaz provádění agrotechnických zásahů v době, kdy je půda zaplavená nebo přesycená vodou, s výjimkou vlastní sklizně plodiny a plnění podmínky bodu 7?

Při kontrole na místě bude hodnoceno pojiždění mechanizací po půdě zaplavené nebo přesycené vodou se zohledněním výše uvedených výjimek.

IV. minimální úroveň péče

Standard GAEC 6:

Žadatel nezruší, případně nepoškodí krajinné prvky a druh zemědělské kultury rybník.

Za rušení, popřípadě poškození krajinného prvku se nepovažuje, dojde-li k zásahu vůči němu se souhlasem příslušného orgánu.

Důvodem zavedení standardu je ochrana krajinných prvků a zemědělské kultury rybník.

Krajinné prvky se podílí na zachování agrobiodiverzity, mají významnou protierozní funkci, jsou nedílnou součástí zemědělské krajiny, člení ji a spoluvytváří její ráz. Společně s rybníky mají též příznivý vliv na vodní režim krajiny. Jako krajinný prvek bude v LPIS evidován útvar, který odpovídá definici některého z druhů krajinných prvků stanovených nařízením vlády č. 335/2009 Sb., o stanovení druhů krajinných prvků v platném znění. Jedná se o meze, terasy, travnaté údolnice, skupiny dřevin, stromořadí a solitérní dřeviny.

Každému krajinnému prvku budou přiřazeny základní údaje: identifikační číslo, druh, příslušnost k půdnímu bloku, výměra, vlastník, uživatel a zařazení do katastrálního území.

Vrstva takto evidovaných krajinných prvků bude k dispozici v LPIS.

Kontrolní otázka: Nebyly rušeny, popřípadě poškozovány definované krajinné prvky a druh zemědělské kultury rybník?

Při kontrole na místě bude posuzováno zejména to, zda v souvislosti se zemědělským hospodařením nedošlo k rušení, popřípadě poškození některého krajinného prvku. Součástí většiny kontrolovaných krajinných prvků může být dřevinná vegetace. Nepovolené vykácení této dřevinné vegetace je posuzováno jako porušení příslušného krajinného prvku.

Za poškození druhu zemědělské kultury rybník bude primárně považováno zavážení zeminou, odpady apod.

Poznámka: Druh zemědělské kultury (rybník) je nově zavedenou kulturou evidovanou v LPIS.

IV. minimální úroveň péče

Standard GAEC 7:

Žadatel zajistí na jím užívaném půdním bloku, popřípadě jeho dílu regulaci rostlin netýkavky žláznaté tak, aby se na něm v průběhu příslušného kalendářního roku nevyskytovaly kvetoucí nebo odkvetlé

rostliny tohoto druhu. Zároveň zajistí regulaci rostlin bolševníku velkolepého tak, aby výška těchto rostlin nepřesáhla 70 cm v průběhu příslušného kalendářního roku.

Cílem tohoto standardu je zabránění šíření nežádoucích invazních rostlin na zemědělskou půdu a snížení zásoby jejich semen v půdním fondu. Tyto geograficky nepůvodní rostliny se snadno rozmnožují, velmi rychle se šíří a osidlují všechna příhodná stanoviště, což vede k degradaci přirozených společenstev či obsazení zemědělské půdy.

Kontrolní otázka: Nevyskytují se na dotčených půdních blocích neregulované invazní rostliny netýkavka žláznatá a bolševník velkolepý?

Při kontrole na místě bude zjišťován výskyt rostlin druhů netýkavka žláznatá a bolševník velkolepý. Hodnoceno bude množství kvetoucích či odkvetlých rostlin netýkavky žláznaté a množství rostlin bolševníku velkolepého vyšších než 70 cm.

Doporučené postupy regulace: Netýkavku žláznatou lze regulovat v zásadě dvěma metodami: chemicky nebo mechanicky. Chemická metoda regulace spočívá v postřiku lodyh. Nejvhodnější je použít postřik před kvetením, aby se tak zabránilo tvorbě semen. Mechanické metody regulace jsou vhodné v porostech, kde se netýkavka vyskytuje v menším zápoji a pro zemědělce zařazené do systému ekologického zemědělství. Nejúčinnějším mechanickým způsobem regulace je vytrhávání. Alternativním způsobem je kosení a následná likvidace biomasy. Účinným způsobem potlačování netýkavky tam, kde je to vhodné, může být těž pastva a pošlapávání skotem a ovce. Klíčení semen pomůže zabránit těž udržování a podporování hustého travního drnu, protože semena v takových podmínkách ztratí časem svou klíčivost.

Bolševník velkolepý lze regulovat podobným způsobem jako netýkavku, avšak s určitými omezeními vycházejícími z jeho specifických vlastností. Bolševník je velmi nebezpečný, šťáva z lodyh a listů obsahuje fototoxické látky – po kontaktu s rostlinou a následném oslunění se na kůži vytváří velmi bolestivé a obtížně hojitelné puchýře; nebezpečné je i nadýchání se ve vzduchu rozprášených šťáv.

Bolševník velkolepý lze regulovat chemickými postřiky, přičemž nejúčinnější aplikace postřiku je brzy na jaře. Jen minimální nebo žádný účinek má v době kvetení rostliny. Mezi mechanické metody patří přesekávání kořenů, kosení, případně pastva. Kořeny je ideální přesekat brzy na jaře a zásah v případě potřeby opakovat uprostřed léta. Další vhodnou metodou regulace bolševníku je pravidelné kosení. Jako účinná metoda kontroly mladých rostlin bolševníku se ukazuje i pastva. Zvířata však potřebují určitou dobu, aby si na chuť bolševníku zvykla.

IV. minimální úroveň péče

Standard GAEC 8:

Žadatel nezmění na jím užívaném půdním bloku, popřípadě jeho dílu druh zemědělské kultury travní porost na druh zemědělské kultury orná půda.

Důvodem zavedení standardu je ochrana travních porostů, která mimo jiné vychází z článku 6 nařízení Rady (ES) č. 73/2009 v souvislosti se zachováním poměru stálých pastvin vůči zemědělské půdě ve srovnání s referenčním rokem stanoveným tímto předpisem.

Travní porosty chrání půdu proti vodní a větrné erozi, příznivě ovlivňují množství a kvalitu povrchové i podzemní vody, napomáhají zadržování srážek a zpomalení jejich odtoku, akumulují půdní organickou hmotu a mají velký význam v ochraně biodiverzity.

Kontrolní otázka: Nedošlo k faktické změně kultury z travního porostu na ornou půdu?

Obnova travního porostu je možná maximálně jednou za 5 let; v tomto případě není chápána jako porušení standardu.

Rozhodujícím pro posouzení, zda je travní porost obnovován či nikoliv, je stav k 31. 8. příslušného roku, ve kterém došlo k rozorání za účelem obnovy. Po tomto termínu musí být na pozemku souvislý travní porost, v případě obnovy s použitím krycí plodiny musí být krycí plodina již sklizena. Travní porost je evidován v LPIS buď jako travní porost – stálá pastvina nebo jako ostatní travní porost. Rozorání je považováno za závažnější, pokud je rozorána stálá pastvina, dále pokud k němu dojde na pozemcích se sklonitostí nad 7° nebo pozemek obsahuje hlavní půdní jednotky (HPJ, vyjádřené druhou a třetí číslicí kódu BPEJ) s vysokou vsakovací schopností. Rozoraným pozemkem se rozumí skutečně rozoraná plocha na půdním bloku nebo jeho dílu. Změna kultury je posuzována také při administrativní kontrole, a to porovnáním skutečné výměry ploch travních porostů a orné půdy vzhledem k referenčním plochám z LPIS k 31. květnu roku předcházejícího.

Poznámka: Stálá pastvina je plocha s porostem travin, jejíž porost mohl vzniknout přirozeně nebo osevem a déle než 5 let nebyla zahrnuta v osevním postupu do střídání plodin. Není rozhodující, zda je porost na této ploše určený k pastvě hospodářských zvířat.

Vybrané hlavní půdní jednotky (HPJ) s vysokou vsakovací schopností č. 04, 05, 13, 16, 17, 21, 22, 27, 29–32, 34, 36–38, 40, 42 a 55.

Tyto údaje jsou vedeny v podrobných údajích v LPIS u každého půdního bloku.

IV. minimální úroveň péče

Standard GAEC 9:

Žadatel zajistí, aby se po 31. říjnu kalendářního roku na půdním bloku, popřípadě jeho dílu s kulturou travní porost nenacházel porost vyšší než 30 cm, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak.

Důvodem zavedení standardu je snaha o udržení minimální úrovně péče o travní porosty. Travní porosty jsou nedílnou součástí kulturní krajiny a řádnou údržbou jsou podporovány všechny jejich mimoprodukční funkce (protierozní, ekologické, estetické).

Kontrolní otázka: Nenachází se na dotčeném půdním bloku po 31. říjnu travní porost vyšší než 30 cm?

Při kontrole na místě bude posuzována výše travního porostu k 31. říjnu.

Poznámka: Jiným právním předpisem se rozumí především zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny v platném znění a nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření v platném znění.

V. ochrana vody a hospodaření s ní

Standard GAEC 10:

Žadatel, který využívá zavlažování a je zároveň vlastníkem nebo provozovatelem zavlažovací soustavy, předloží pro tento účel platné povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami v souladu s jiným právním předpisem.

Důvodem zavedení standardu je zajištění řádného hospodaření s vodou v souladu s platným právním předpisem (zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů v platném znění).

Standard podmiňuje poskytování plné výše podpor dodržováním zákonných podmínek pro nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami v souvislosti s jejich využíváním pro účely zavlažování zemědělských plodin.

Kontrolní otázka: Bylo předloženo platné povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami?

Povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami je jedním ze základních institutů vodního práva. Na základě povolení vznikne danému subjektu právo nakládat s povrchovou nebo podzemní vodou, resp. právo ji odebírat nebo používat pro účely v povolení uvedené. K udělení povolení k nakládání s vodami je kompetentní příslušný vodoprávní úřad, a to po provedeném vodoprávním řízení zahájeném na žádost fyzické nebo právnické osoby. Příslušným vodoprávním úřadem je většinou obecní úřad obce s rozšířenou působností, v některých případech krajský úřad, pověřený obecní úřad nebo újezdní úřad.

Vzor žádosti žadatele se specifikací potřebných dokladů je uveden ve vyhlášce č. 432/2001 Sb., o dokladech žádosti o rozhodnutí nebo vyjádření a o náležitostech povolení, souhlasů a vyjádření vodoprávního úřadu v platném znění.

Poznámka: Povolení k nakládání s vodami se vydává na časově omezenou dobu, při kontrole na místě bude požádáno předložení platného povolení k nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami.

V. ochrana vody a hospodaření s ní

Standard GAEC 11:

Žadatel na jím užívaném půdním bloku, popřípadě jeho dílu sousedícím s útvarem povrchových vod zachová ochranný pás nehnojené půdy o šířce nejméně 3 m od břehové čáry, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak. Důvodem zavedení standardu je ochrana vody před znečištěním pocházejícím ze zemědělské činnosti a předcházení možnému vzniku takového znečištění.

Voda stejně jako půda je cenný a nenahraditelný přírodní zdroj. Vzhledem k problematice změny klimatu, jejímž následkem se bude mimo jiné také snižovat dostupnost kvalitní vody, je nutné věnovat vodě zvýšenou ochranu. Při hnojení je nutné přizpůsobit odstup aplikační techniky povětrnostním podmínkám, typu zařízení, druhu, skupenství a vlastnostem hnojiva, charakteru břehu a hnojeného porostu. Povinnost zabránit vniknutí hnojivých látek do vody přímo vyplývá z § 39 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů v platném znění. Každý, kdo zachází se závadnými látkami, je povinen učinit přiměřená opatření, aby nevnikly do povrchových nebo podzemních vod a neohrozily jejich prostředí.

Útvar povrchových vod je pojem stanovený zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů v platném znění. Je to vymezené soustředění povrchové vody v určitém prostředí, např. v jezeru, ve vodní nádrži, v korytě vodního toku. Vodním tokem se dle zmíněného zákona rozumí povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo převažující část roku. Při pochybnostech o tom, zda jde o vodní tok, rozhoduje vodoprávní úřad. Břehová čára je dle výše zmíněného zákona určena hladinou vody, která zpravidla stačí protékat tímto korytem, aniž se vylévá do přilehlého území.

Kontrolní otázka: Jsou v blízkosti povrchových vod zachovány ochranné pásy nehojené půdy v šířce minimálně 3 m od břehové čáry?

Tento standard bude uplatňován od 1. 1. 2012.

Zemědělci hospodařící v nitrátově zranitelných oblastech již toto opatření znají a omezení již nyní respektují.

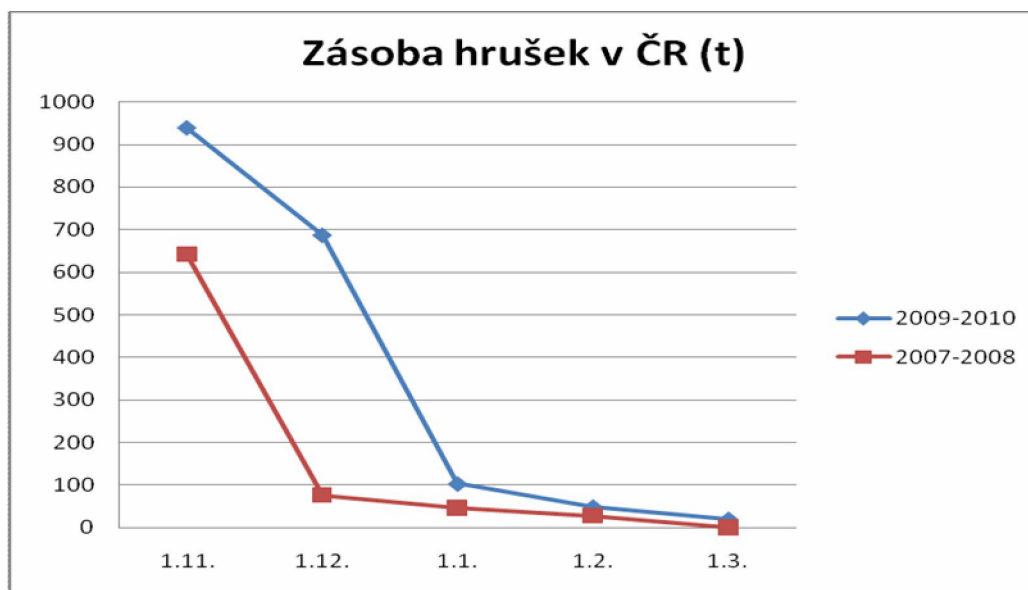
Poznámka: Jiným právním předpisem je v definici standardu myšleno nařízení vlády č. 103/2003 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech, v platném znění.

(SZIF)

Zásoby jablek v ČR

Zásoba hrušek v ČR v letech 2007-8 a 2009-10 (t)

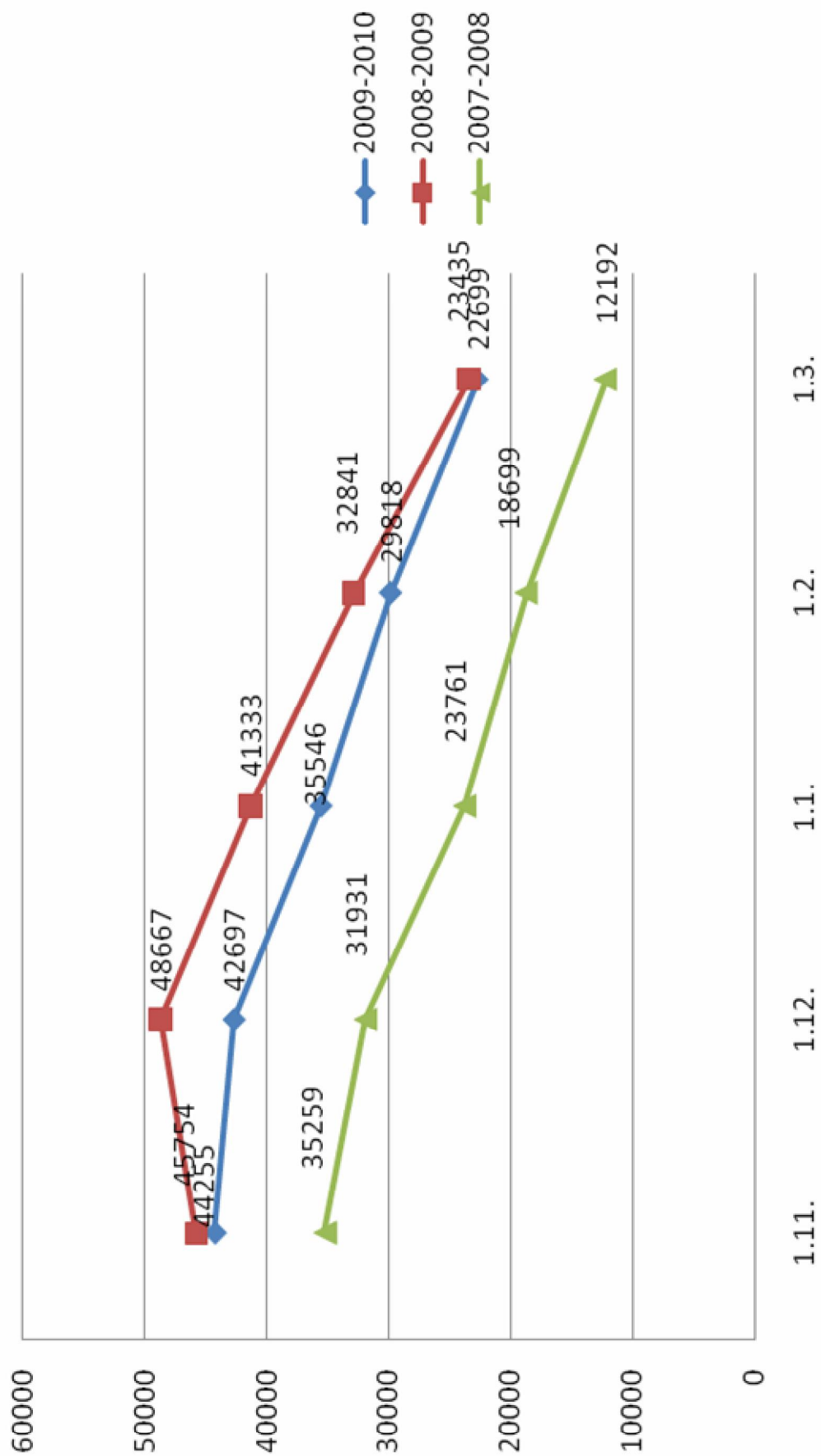
	1.11.	1.12.	1.1.	1.2.	1.3.
2009-2010	939	687	103	49	20
2007-2008	642	76	46	28	0

Zásoba jablek v ČR v letech 2007-8 až 2009-10 (t)

	1.11.	1.12.	1.1.	1.2.	1.3.
2009-2010	44255	42697	35546	29818	22699
2008-2009	45754	48667	41333	32841	23435
2007-2008	35259	31931	23761	18699	12192

Zásoba jablek v ČR (t)

Ze zahraničí

Míra soběstačnosti německého zemědělství

Německo je soběstačné ve výrobě brambor, masa, cukru a obilovin. Nedokáže však vyrobit dostatek másla, vajec, zeleniny a ovoce k pokrytí domácí poptávky.

L P D – Hlavní potravinou – bramborami – jsou němečtí spotřebitelé zásobeni dobře. Domácí zemědělci dokáží vyprodukovat výrazně vyšší množství brambor než se zde spotřebuje. Míra soběstačnosti dosáhla v roce 2008 u této komodity 146 procent. Míra soběstačnosti ve výrobě převýšila 100 procent ještě u cukru (121 %), masa (106 %) a obilovin (102 %). Zejména producentům vepřového masa se v poslední době podařilo získat nová odbytiště ve východní Evropě a v asijském prostoru. Ale i o německé sýry (míra soběstačnosti ve výrobě dosáhla v roce 2008 117 %) je na světových trzích zájem, zatímco výroba másla stačí pokrýt domácí spotřebu pouze z 88 %. Na dovozech je závislý také trh s ovocem a zeleninou především s ohledem na sezónní a povětrnostní výkyvy. Míra soběstačnosti v produkci ovoce se ve sledovaném období pohybovala pouze okolo 20 procent celkové spotřeby obyvatel Německa.

Zatímco míra soběstačnosti u obilovin také v důsledku zemědělsko-politických konsekvencí poklesla a blíží se hranici 100 procent, u masa byl trend opačný. V roce 2006 byla v Německu poprvé překročena hranice 100 %, výrobci vepřového masa ji poprvé překročili v roce 2008 a to o pět procent. Produkce hovězího a telecího masa naproti tomu v období 2003 až 2008 klesala, míra soběstačnosti poklesla ze 126 na 119 procent. Produkce drůbežního masa stačila pokrýt pouze 82 % celkové domácí poptávky, tento segment trhu s masem by měl podle prognóz do budoucna výrazně posílit.

Změny nešly jenom na vrub míry soběstačnosti v produkci zemědělských komodit, ale došlo ke změnám také u jejich průměrné spotřeby na jednoho obyvatele. Spotřeba brambor poklesla ze 67 v roce 2003 na 60,7 kg v roce 2008. Spotřeba zeleniny dosáhla v roce 2008 90,4 kg, což znamenalo mírné zvýšení oproti roku 2003 (84,9 kg), zatímco spotřeba ovoce poklesla ze 76 až 78 kg na 70,6 kilogramů. Doporučení odborníků na výživu konzumovat pět porcí ovoce a zeleniny denně tak očividně zůstalo spotřebiteli nevyslyšeno. U spotřeby masa a másla již po několik let nedochází k žádným změnám, zatímco u konzumace sýrů se po výrazném nárůstu v posledním období spotřeba stabilizovala okolo 22,3 kilogramů. Každý druhý až třetí den konzumuje průměrný německý občan jedno vejce a to včetně vajec, která se spotřebují při výrobě pečiva, těstovin a dalších produktů zpracovatelského průmyslu.

(Der Braten stammt zumeist aus deutscher Erzeugung

www.animal-health-online.de/ Agronavigátor12.1.2010)

Německo - nejnižší odbyt hnojiv od roku 1949

V hospodářském roce 2008/09 v Německu výrazně poklesl odbyt hnojiv, především fosforečných a draselných.

Obtížná hospodářská situace a vývoj stavu příjmů německých zemědělců v důsledku aktuální hospodářské krize se odráží také v nákladech na provozní prostředky. Klesající trend spotřeby hnojiv na hektar se sice díky environmentálně šetrnému a potřebám rostlin uzpůsobenému hnojení projevuje zhruba od poloviny 90.let, tak malé množství fosforečných a draselných hnojiv jako v uplynulém hospodářském roce však bylo naposledy prodáno v roce 1949/50.

Podle údajů Spolkového statistického úřadu nakoupili zemědělci v posledním hospodářském roce (červenec 2008 až červen 2009) výrazně méně hnojiv. Odbyt dusíkatých hnojiv ve srovnání s předchozím hospodářským rokem poklesl o 14 % na 1,55 mil. t. U fosforečných hnojiv poklesl odbyt o 45 % na 0,17 mil. t. Odbyt draslíku se snížil na 0,18 mil. t (pokles až o 65 %). Odbyt vápenatých hnojiv však oproti tomu zaznamenal vzestup o 8,1 %. Spotřeba na hektar tak poklesla u dusíku ze 107 na 92 kg, u fosfátu z 19 na 10 kg a u draslíku ze 30 na 11 kg.

(Agronavigátor)

Cestovní zpráva ze zájezdu SSO-OUČR do Braniborska a na berlínský veletrh Fruit Logistica 2010 3-5.2.2010

PROGRAM

1.den - středa – 3. 2. 2010

Odjezd z Hradce Králové v 7.00 hod., 8:30 nástup části účastníků zájezdu ve firmě: Sady Bílé Podolí s.r.o. (KH), 10:00 zastávka Praha-Černý Most, 11:10 zastávka Lovosice, 11:50 přejezd státní hranice do Saska.

13:00-15:00 prohlídka historického centra Drážďan, ze kterých toho po skončení 2 sv. války mnoho nezůstalo.

18:30 příjezd do hotelu F1 u Berlína

2.den - čtvrtek – 4. 2. 2010

7:00 / 7:30 snídaně

8:15 – přesun do centra Berlína. Návštěva zbytku Berlínské zdi při muzeu a bývalém hraničním přechodu Checkpoint Charlie, přesun do oblasti Reichstagu, prohlídka historických částí města a novodobé architektury na místě bývalé vysídlené demarkační zóny Východního Berlína.

Odpolední **odborná exkurze** 14:00 – 16:30 hod. BB Brandenburger Obst GmbH, Atlandsberg, prohlídka ovocných sadů a logistického centra.

18:00 příjezd do hotelu, večere

19:15 odjezd do Ludwigsfelde, kde část zájezdu zvolila osvěžující návštěvu termálního koupaliště KRISTALL a část zájezdu se oddávala osvěžení německým pivem v nedalekém restaurantu.

Lázeňské centrum Kristall vyniká především nabídkou saunování v široké škále teplot a aromatických přísad. Dále je k dispozici bazén 25m, centrální bazének s barem uprostřed vodní hladiny rozdělený do 3 pododdělení podle teploty vody (1 x slaná). Masážní trysky a proudy se nachází především ve venkovním okruhu bazénu, který je s centrální částí propojen. Více na

www.kristall-saunatherme-ludwigsfelde.de

22:00 – návrat do hotelu

3.den - pátek – 5. 2. 2010

7:00 / 7:30 snídaně

9:00 – 15:30 **celodenní návštěva veletrhu Fruit Logistica 2010.**

16:00 hodin odjezd z Berlína, cesta zpět do ČR, zastávky dle nástupních míst, návrat do Hradce Králové cca ve 23:30.

Poděkování patří skvělému profesionálnímu týmu firmy Bustourist s.r.o., zejména pak panu Vladimíru Pršalovi, za kvalitní průvodcovské služby, zajištění stravy a perfektní obsluhy a celkové úspěšné zvládnutí celého zájezdu, zejména na našem území komplikovaného zimním počasím.

Ovocnářství v Braniborsku

Před rokem 1990 přesahovala plocha intenzivních ovocných sadů výměru 20.000 ha. Tradičními pěstitelskými oblastmi bylo především okolí Postupimi (10.000 ha), z čehož 8.000 ha představovaly jablonořské sady. Významnou byla též oblast Verderu a Frankfurtu nad Odrou s výměrami okolo 2.000 ha ovocných sadů a několik dalších středisek s výsadbami o výměře 1.000-2.000 ha.

Po zániku DDR došlo ke snížení pěstitelských ploch na pouhých 10 % původní výměry.

Existuje několik hlavních příčin zániku sadů. Kromě nevhodné odrůdové skladby to jsou také nejhorší půdní podmínky pro pěstování ovoce v celém Německu. Půdy jsou buď písčité nebo jílovité, přičemž v celé oblasti je nedostatek vody k zavlažování. Náklady na závlahu dosahují v této oblasti 1.000-1.200 EUR/ha ročně. Takovou sumu lze ovšem uhradit jen v případě velmi produktivních sadů, čehož jde v této oblasti dosáhnout jen stěží. V lepších ovocnářských oblastech lze z 1 ha sadu dosáhnout zisku až ve výši 2-2,5 tis EUR za rok. V oblasti Braniborska vychází hospodaření na +-0.

V oblasti Verderu byl hlavní příčinou zániku sadů po skončení komunismu přechod užívání půdy na jednotlivé vlastníky. Podíl státní půdy zde dosahoval, na rozdíl od oblasti Wesendahlu jen 15%. S množstvím soukromých vlastníků se nebylo možné dohodnout na dalším užívání půdy velkými společnostmi a došlo k rozpadu a rozmělnění výsadeb do velkého množství malých podniků. Z těchto podniků stále hospodaří asi 20 subjektů na výměře 500 – 800 ha. Tyto sady jsou většinou ve velmi špatném stavu a mnohé z nich již leží ladem. Malé podniky jsou dnes závislé na drobném prodeji, který v okolí Berlína v posledních letech slábne (nejvíce v celém Německu). Většina produkce jabloní, třešní a jahod v těchto podnicích slouží k samosběru, čehož značné množství Berličanů našťastí stále využívá.

Prodej v drobném přímo z farem v posledních letech značně slábne. Často se vyskytují i případy, že si lidé na statek přijdou pro pouhá tři jablka.

Neopominutelnou výhodou odbytu představuje pro obchod ve velkém oblast samotného Berlína s potenciálem 3,9 mil. konzumentů. Určitou nevýhodou odbytu ovšem představuje tlak na snížení ceny, protože o zásobení Berlína ovocem mají pochopitelně zájem i další spolkové země, v důsledku čehož vzniká přetlak nabídky.

Obnova sadů v Braniborsku by měla dosahovat objemu okolo 200 ha ročně, ovšem bez výsadeb podniků jsou sady ve Wesendahlu by byla obnova prakticky nulová. Oblast Verderu ročně obnoví pouhých 10 ha sadů. Zemská vláda Braniborska neposkytuje na obnovu sadů žádné finanční prostředky. V sousedním Sasku určitá podpora výsadeb existuje.

Dotace na integrovanou produkci se pohybují mezi 260-300 EUR/ha, podle prováděných opatření.

Sady ve Wesendahlu

Historii a hospodaření firmy představil pan Ginzel. Firma vznikla v roce 1992 odkoupením od 3 spoluvlastníků. V současnosti je v majetku 2 majitelů z oblasti Tyrolska.

Za doby DDR dosahovala výměra sadů v okolí Wesendahlu a Hirschfelde rozlohy okolo 1.000 ha. V současnosti je zde ovoce pěstováno na 250 ha, z čeho 220 ha představují jabloně, 28 ha třešně a 3 ha jahodník.

Celkově 140 ha sadů je pod závlahou (nové výsadby) s možností fertigace. Jako opora je budována drátěnka za použití betonových sloupků italské provenience, jež cenově vychází shodně s dřevěnými sloupky. Ochranné sítě proti kroupám nebo dešti nepoužívají. Podle provedených kalkulací se taková investice u třešní nevyplatí a kroupy bývají v této oblasti zřídka.

85% sadů je obhospodařováno v režimu integrované produkce. 6 ha jabloní je pěstováno v režimu BIO. Pro bioprodukcí založili samostatný podnik. Využívají rezistentní odrůdy „Rech“ ze ŠS v Pilnitz. Pod biopodnik spadá též hřebčín, jež je využíván pro rekreační účely.

Pěstování jabloní

Část výsadeb stále pochází z přelomu 80 a 90. Let, ovšem značná část výsadeb byla v posledních letech nově založena v hustém sponu na podnoži M9. Spon se v posledních letech zahušťuje až na 70 cm. Meziřadí jsou volena shodně 3,2 m. Snaží se zapěstovat vyšší větvena.

Odrůdová skladba představuje 40 ha Golden Delicious, 40 ha Jonagold, 40 ha Idared, 34 ha Evelina (červenoplodý klon Pinovy), 18 ha Braeburn, 17 ha Elstar, 4 ha Gala.

V posledně realizovaných výsadbách byla sázeny odrůdy: Braeburn Mariri Red, Jonagold De Costa a Evelina za použití botanických opylovačů 'Golden Hornet' a 'Everest'.

Výnosový potenciál se pohybuje mezi 40-60 t/ha (Jonagold 50-60 t/ha, Gala 40-45 t/ha). Výsadba ve 3. roce poskytuje výnos 20 t/ha.

Včelstva pro zabezpečení dobrého opylení do jabloní nepoužívají, spolehlivé opylení zabezpečí i hmyz přirozeně se v sadech vyskytující.

Pěstování třešní

14 ha představují staré, 30-ti leté, výsadby ČK na ptáčnici. Tyto výsadby slouží k samosběru. 14 ha třešní bylo založeno v roce 1997 (odrůdy Regina, Kordia, Karin, Oktávia, Summit, Stark Hardy Giant, Hudson, Sweet Heart). Kvůli půdním podmínkám byla jako podnož použita ptáčnice. U nových výsadeb třešní je volena podnož Gisela 5 nebo 6. Pro zlepšení opylení využívají služeb 2 externích včelařů.

Sady mají 3 mechanizační střediska a zaměstnávají 16 zaměstnanců.

Organizace producentů - BB Brandenburger Obst GmbH, Wesendahl

Tato odbytová organizace má 8 členů v oblasti Braniborska – Meklenburska, jednoho v Duryňsku a u Hale jeden podnik specializovaný na pěstování slivoní.

Obchodovaná produkce představuje asi 30.000 t jablek ročně, přičemž 8-10 tis. t je vyprodukováno sady ve Wesendahlu.

Skladovací kapacity představují 3.500 t ve Wesendahlu, 3.000 t sklad u Hale a 2.500 t sklad v Duryňsku. Naprostá většina kapacity představuje ULO.

Třídění, balení a expedice se provádí centrálně, výhradně ve skladu Wesendahl, kde pracuje na 80 zaměstnanců. Produkce uskladněná v ostatních skladech se sem převáží.

Pro manipulaci a uskladnění jablek používají jak velkobedny plastové, tak celodřevěné i dřevěné s ocelovým rámem.

Provoz je certifikován v systému Glogalgap.

Moderní třídící linka Greefa nizozemské provenience je vybavena i možností předtřídění a uložení jablek zpět do velkobeden.

Provoz je schopen přecházet snadno na nejrůznější typy balení, podle přání zákazníka.

(Ch.)

Perspektivní odrůdy jahodníku z Itálie

Společnost New Fruits je soukromá italská společnost, která se specializuje na šlechtění jahodníku. Vznikla v roce 1992 jako společný podnik firem Raggi Vivai a Geoplant Vivai, jejichž hlavní činností je produkce školkařského materiálu, sadby jahodníku, chřestu, sadbových brambor, produkce sazenic dubů naočkovaných myceliem pravých lanýžů a produkce stolního ovoce, zejména peckovin. Raggi Vivai je členem C.A.V. – italské školkařské unie od jejího založení v roce 1982. C.A.V. kontroluje a zabezpečuje „virus free“ materiál matečních rostlin.

Firma New Fruits je držitelem práv k odrůdám Alba, Asia, Gemma, Maya, Roxana a Syria.

ALBA

Odrůda Alba byla představena komerční sféře v roce 2002. Roste bujně, je rezistentní k většině kořenových chorob, tolerantní k *Oidium fragariae* (padlí jahodníkové) a *Xantomonas fragariae* (bakteriální skvrnitost listů), slabě citlivá na *Collectotrichum acutatum* (antraknóza). Plody jsou velké, vyrovnané, velmi atraktivní, mají dlouhý kónický tvar, světle červenou barvu. Plody mají velmi dobrou chuť a dlouhou trvanlivost. Jedná se o jednu z nejvíce pěstovaných odrůd současnosti v Itálii, vhodná i pro pěstování v tunelech.

Nejsilnější stránky této odrůdy jsou rannost (začíná zrát stejně s Elsantou), vysoký výnos, velmi pěkné a velké plody po celou dobu sklizně a dobré komerční charakteristiky.

ASIA

Odrůda Asia je novinka, která byla uvedena na trh v roce 2005. Roste bujně, je rezistentní k většině kořenových chorob, *Oidium fragariae* a *Xantomonas fragariae*. Slabě citlivá na *Collectotrichum acutatum*. Patří mezi odrůdy zrající v druhém jahodovém týdnu.

Plody jsou velmi velké až obrovské, nejsou výjimkou plody výrazně přes 100g. Mají dlouhý kónický tvar, jasně červenou barvu. Asia začíná zrát ca. 6 dní po odrůdě Alba. Díky vysoké hladině cukru v plodech má velmi dobrou chuť. Plody jsou vhodné na transport. Vhodná i pro pěstování v tunelech.

Nejsilnější stránky odrůdy Asie jsou vysoký výnos, obrovské plody a pěkné plody. Tato odrůda je považována za jednu nejzajímavější odrůdu současnosti.

GEMMA

Gemma je určena pro komerční trhy od roku 2004. Rostliny menšího vzrůstu, odolné vůči většině běžných chorob.

Plody má velmi velké a atraktivní s pravidelným kónickým tvarem. Barva plodů je jasně červená až oranžová s velmi dobrou chutí. Plody jsou odolné transportu a mají dlouhou trvanlivost. Sklizňová zralost je přibližně 5 dní po odrůdě Alba.

Největší předností této odrůdy je vysoká rezistence vůči poškození deštěm a chorobám, zejména kořenovým a plísní šedé. Má velmi dobrou chuť a vůni, bohatá na vitamin C. Doporučuje se pěstovat v hustších sponech.

MAYA

Tato odrůda byla uvedena na trh v roce 1998. Roste bujně a je odolná proti většině chorob. Plody jsou velké, velmi atraktivní, mají dlouhý kónický tvar, jasně červenou až oranžovou barvu a dobrou chuť. Maya je vhodná pro méně úrodné nebo vyčerpané půdy nebo do podmínek s nedostatkem vody.

Nejsilnější stránkou této odrůdy jsou vysoký výnos a snadná sklizeň, protože plody se snadno uvolní od stopky.

ROXANA

Tato odrůda byla uvedena na trh v roce 2001. Má velmi bujný vzrůst, rezistentní k většině běžných kořenových chorob, *Oidium fragariae* a *Xantomonas fragariae*, středně citlivá na *Collectotrichum acutatum*. Při deštivém počasí se může díky vysoké násadě a hustým porostům objevit plíseň šedá.

Plody jsou velké, uniformní, velmi atraktivní. Mají dlouhý kónický tvar, jasně rudou barvu, dobrou chuť a vysokou komerční hodnotu. Patří mezi středně rané odrůdy – zraje zhruba 4 dny po odrůdě Alba. Vhodná pro pěstování i v tunelech.

Největší předností této odrůdy je velmi vysoký výnos – až 1,5 kg na sazenici. Plody jsou atraktivní, velké a mají výborné komerční vlastnosti, proto patří mezi nejvíce pěstované odrůdy v severní Itálii.

SYRIA

Syria je úplně nová odrůda, která se teprve v současnosti uvádí na trh. Růst je bujný a produktivita je střední. Citlivá na *Xantomonas fragariae* – bakteriální skvrnitost listů. Plody jsou středně velké, pevné, mají kónický tvar a jsou velmi atraktivní. Barva plodů je jasně červená. Zraje 6 dní po odrůdě Alba.

Největší předností této odrůdy je velmi dobrá, sladká chuť, protože plody mají vysokou cukernatost. Plody mají dobrou trvanlivost.

Všechny tyto odrůdy jsou vhodné pro evropské kontinentální klima. S úspěchem jsou pěstovány od Německa, Rakouska, Ukrajiny až po Švédsko. Nejvíce rozšířené v současnosti jsou odrůdy Alba, Asia a Roxana, protože zákazníci oceňují jejich vysoký výnos, velké plody po celou sezónu, dobrou odolnost transportu a hlavně výbornou chuť.

V současné době jsou tyto odrůdy pěstovány v ČR v jahodárně Čejkovice u Jičína, kde je možné je vidět během sezóny. V roce 2008 zde byla vysazena výsadba odrůd Alba, Asia a Roxana a v roce 2009 zde proběhla první sklizeň. Výnosy byly vysoce nadprůměrné, vyšší než u odrůdy Elsanta a většina plodů spadala do I. jakostní třídy.

Tyto odrůdy mají potenciál, aby v blízké budoucnosti nahradily komerčně pěstované odrůdy současnosti. Všechny odrůdy firmy New Fruits jsou chráněny evropskými patenty a je zakázáno je množit nebo distribuovat bez souhlasu majitele odrůd.

Výhradní zastoupení pro prodej odrůd New Fruits v ČR má Jan Blažek, Chodovice 91, 508 01 Hořice, tel.: 604 878 303, www.jahody.eu, e-mail: jahody@jahody.eu

(Bc. Jan Blažek)

Projekt ovoce do škol

Přehled schválených dodavatelů projektu "Ovoce do škol"

Státní zemědělský intervenční fond (SZIF) vydal celkem jedenáct rozhodnutí o schválení žadatelů (dále jen dodavatelů) pro dodávky produktů projektu "Ovoce do škol". Zveřejnění schválených dodavatelů proběhlo postupně dle nabytí právní moci jednotlivých rozhodnutí, které bylo různé v souvislosti s tím, jak rychle se dodavatelé vzdali možnosti odvolání proti tomuto rozhodnutí. Další zájemci o schválení, jako dodavatelé pro dodávky ovoce a zeleniny do škol od následujícího školního roku 2010/2011, mohou podávat žádosti o schválení do 31.3.2010 u SZIF.

Připomeňme si, že níže uvedený aktualizovaný přehled schválených dodavatelů slouží školám, které o projekt mají zájem, ke snadné orientaci ve schválených dodavatelích. Každá škola, která se chce projektu zúčastnit, si dle vlastního uvážení a vyhodnocení nabídky vybere jednoho schváleného dodavatele, ke kterému se bezodkladně přihlásí. Tento dodavatel jí dodá produkty během celého školního roku. Pokud škola nebude s dodavatelem spokojena, nebo se z jiného důvodu rozhodne spolupráci s ním ukončit, může tak učinit s platností od dalšího školního roku. Od dalšího školního roku se škola rovněž může přihlásit k jinému dodavateli.

Přehled schválených dodavatelů projektu "Ovoce do škol" k 19.2.2010:

1.BP s.r.o., Hrubý Rohozec 7, Turnov, PSČ 511 01, IČ: 252 71 351, kontaktní osoba Hejzdrál Petr, mobil 602 285 702, e-mail: hejzdral@seznam.cz

Beskyd Fryčovice, a.s., Fryčovice 606, PSČ 739 45, IČ: 451 92 901, kontaktní osoba Ing. Jan Bajtek, tel. 558 422 214, fax 558 422 213, mobil 724 259 615, e-mail: jan.bajtek@beskyd.cz

COME - automaty s. r. o., Rolnická 1551/146, Opava, PSČ 747 05, IČ: 476 66 960, kontaktní osoba Schreiber Ladislav, tel: 553 731 920, fax: 553 731 920, e-mail: schreiber@come.cz

CZ FRUIT, odbytové družstvo, Pláničkova 443/7, Praha 6, PSČ 162 00, IČ: 256 69 397, kontaktní osoba Ing. Müller Petr, tel: 235 094 450, fax: 235 362 922, mobil 731 540 000, e-mail: pmuller@czfruit.cz

KOPTRANS, spol. s r.o., Kolmá 5/597, Praha 9, PSČ 190 00, IČ: 465 77 335, kontaktní osoba Kamil Kašpar, tel: 283 847 223, fax: 283 847 400, mobil: 724 847 223, e-mail: kasper@vvis .cz

LAKTEA, o.p.s., Hvoždanská 2053/3, Praha 4, Chodov, PSČ 148 00, IČ:250 77 333, kontaktní osoba Simona Tvrdíková, tel: 266 712 812, fax: 266 712 812, e-mail: laktea@laktea.cz

MK Fruit s.r.o., Mendlovo náměstí 17/9, Brno, PSČ 603 00, IČ: 255 51 213, kontaktní osoba Měrka Svatopluk, tel: 583 221 922, fax: 583 212 611, mobil 777 730 336, e-mail: mkfruit@mkfruit.cz

OVOCENTRUM V+V s.r.o., Palackého 243, Valašské Meziříčí, PSČ 757 01, IČ: 258 66 192, kontaktní osoba Ivana Vašíčková, tel: 571 777 717, fax: 571 777 724 mobil 777 755 997, e-mail: vasickova@ovocentrum.cz

TEREZINY LÁZNĚ DUBÍ a.s., Lázeňská 21, Dubí, PSČ 417 01, IČ: 286 87 264, kontaktní osoba Anelt Richard, mobil 774 174 929, e-mail: hejzlar@lazedubi.cz

TES Praha, a.s., Svornosti 811/30, Praha 5, PSČ 150 00, IČ: 452 72 549, kontaktní osoba Flek Michal, tel: 257 324 531, fax: 257 324 533, e-mail: mflek@tespraha.cz

Wastex, spol. s r.o., tř. Tomáše Bati 3067, Zlín, PSČ: 760 01, IČ: 136 92 747, kontaktní osoba Vasko Pavel, tel: 573 394 034, fax: 577 221 233, mobil 602 735 962, e-mail: wastex@wastex.cz

(SZIF)

SRS

Věstník SRS 2010 – Seznam registrovaných přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin

Státní rostlinolékařská správa (dále jen „SRS“), v souladu s § 39 odst. 3 zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, v platném znění, vydává Seznam registrovaných přípravků a dalších prostředků na ochranu rostlin prostřednictvím Věstníku. Tímto způsobem SRS informuje veřejnost o přípravcích na ochranu rostlin a dalších prostředcích, které je možno v České republice uvádět na trh a používat.

Věstník vychází v tištěné i elektronické podobě. Tištěná podoba Věstníku vychází na začátku kalendářního roku a je distribuována zájemcům prostřednictvím sekretariátu SRS. Cena Věstníku je 110,- Kč/ks.

Tištěnou formu Věstníku lze zakoupit po předchozí objednávce e-mailem: e-mail: vestnik@srs.cz (do objednávky je třeba vyplnit počet kusů Věstníku)

Podrobné informace podá paní Hana Livorová; tel. 235 010 397; e-mail: hana.livorova@srs.cz.

SRS dále sděluje, že elektronická verze Věstníku bude od letošního roku 2010 pravidelně aktualizována ve čtvrtletních intervalech. Datum aktualizace bude uveřejněn na titulní stránce Věstníku. Elektronickou verzi Věstníku je možné zdarma stáhnout ve formátu PDF na stránkách SRS.

(SRS)

AGRESIVNÍ TESAŘÍK EXPANDUJE Z ČÍNY DO EVROPY

INFORMACE O OPATŘENÍCH PROTI TESAŘÍKU - *ANOPLOPHORA CHINENSIS*

Tesařík *Anoplophora chinensis* je karanténní škodlivý organismus, na který se podle fyto-sanitárních předpisů Evropské unie (EU) a potažmo i České republiky vztahuje obecný zákaz zavlékání a šíření. Přesto je v posledních letech ze své původní oblasti rozšířen v Asii do Evropy opakovaně zavlékán a v jedné oblasti – italské Lombardii – se již vyskytuje trvale. Jde přitom o velmi nebezpečného škůdce listnatých dřevin, schopného osidlovat nová území a působit zde rozsáhlá poškození městské zeleně i lesních porostů. Vzhledem k tomu Evropská komise (dále jen Komise) přistoupila ke zintenzivnění ochrany proti tomuto tesaříku a v listopadu 2008 přijala mimořádná opatření proti jeho zavlékání a šíření v podobě rozhodnutí 2008/840/ES. V souladu s tímto předpisem vydala Státní rostlinolékařská správa (SRS) dne 6.1.2009 nařízení pod č. j. 026286/2008, kterým se stanovují mimořádná rostlinolékařská opatření pro území ČR (dále jen nařízení).

Charakteristika druhu *Anoplophora chinensis*

Názvosloví

Anoplophora chinensis je v rámci čeledi tesaříkovitých je řazen mezi kozlíčky, z nichž některé druhy žijí i u nás; české druhové jméno nemá. Je blízce příbuzný dalšímu karanténnímu druhu *Anoplophora glabripennis*, který rovněž pochází z Asie a je zavlékán na jiné kontinenty včetně Evropy. Další dříve rozlišovaný karanténní druh *Anoplophora malasiaca* je však v současné době považován za synonymum *A. chinensis*.

Popis a vývoj

Druh *A. chinensis* je nápadný brouk s velmi dlouhými tykadly; zhruba 2 až 3 cm dlouhé tělo je černé, s bílými skvrnkami na krovkách. Nedospělá vývojová stadia zahrnují vajíčko, larvu a kuklu. Vývoj trvá jeden až dva roky, případně i déle a probíhá v lýku a dřevě živých stromů, v nichž larvy vyžirají chodby.

Rozšíření

Původní oblastí výskytu *A. chinensis* je Čína, Korea a Japonsko, zjištěn byl i v dalších východoasijských státech. Je opakovaně zavlečán do Evropy a Severní Ameriky. V současné době je mimo asijský areál znám jeho výskyt z Itálie, nejnověji také z Nizozemska. V ČR nebyl dosud zjištěn.

Hostitelské dřeviny

A. chinensis má velmi široké spektrum hostitelských dřevin, zahrnující přes 100 druhů listnáčů dřevin z cca 30 čeledí. Ve své domovině je mimo jiné vážným škůdcem citrusů. K preferovaným hostitelům v Evropě (Itálii) patří zejména javory, platany, břízy, habr, buk i řada druhů ovocných dřevin, výše uvedené rozhodnutí Komise, resp. nařízení SRS, se týká rostlin rodů bříza, buk, citrus, habr, hrušeň, jabloň, javor, jilm, líska, olše, platan, skalník, slivoň, topol, vrba, *Lagerstroemia* spp. a jírovce maďalu.

Způsob života

Vývoj *A. chinensis* probíhá především v bázi kmene a v kořenech (naproti tomu druh *A. glabripennis* osidluje celý kmen a větve). Napadá dřeviny nejrůznějšího věku a je schopen vývoje v kmínku i okolo 2 cm v průměru. Vývoj trvá jeden až dva roky, případně i déle.

Škodlivost

Jde o velmi agresivního škůdce, běžně napadajícího i zdravé dřeviny. Larvy vyžírají chodby v lýku a ve dřevě stromů, což má za následek jejich odumření.

Šíření

Hlavní cestou přenosu *A. chinensis* je dovoz okrasných listnáčů včetně bonsajů. Na kratší vzdálenosti se šíří přeletem dospělců. Je možný i pasivní přenos s nákladní dopravou. V úvahu přichází také zavlečení se dřevěným obalovým materiálem, vyrobeným ze surového dřeva listnáčů, ale vzhledem ke způsobu života je tato cesta méně pravděpodobná (na rozdíl od *A. glabripennis*).

Aktuální fyto-sanitární opatření

Výše uvedené rozhodnutí Komise 2008/840/ES stanovuje opatření pro dovoz náchylných rostlin s ohledem na jejich produkci ve třetích zemích a pro kontroly při vstupu na území Společenství, a dále opatření pro produkci, přemísťování a kontrolu náchylných rostlin pocházejících z vymezených oblastí na území Společenství, kde byl potvrzen výskyt *A. chinensis* (viz čl. 2–4 nařízení). Členské státy jsou povinny provádět každoroční průzkum zaměřený na detekci tohoto druhu a v případě potvrzení jeho výskytu stanovit vymezenou oblast, ve které budou uplatňována úřední opatření vedoucí k eradikaci tohoto organismu.

Vzhledem k tomu, na základě průzkumů a kontrol prováděných SRS nebyl na území ČR dosud zjištěn výskyt *A. chinensis*, nebyly zde ani stanoveny vymezené oblasti (k datu vydání nařízení). Činnost SRS, vykonávaná za tímto účelem dle zákona o rostlinolékařské péči (326/2004 Sb.), zahrnuje rostlinolékařskou dovozní kontrolu (u zásilek s dřevinami), rostlinolékařský dozor (např. v místech prodeje dřevin), soustavnou rostlinolékařskou kontrolu (v místech produkce dřevin jako např. ve školkách) a detekční průzkum (tj. každoroční cílený průzkum na různých stanovištích za účelem zjištění přítomnosti či ověření nepřítomnosti *A. chinensis* na území republiky).

Hlavní změna, kterou nová opatření znamenají pro produkci dřevin a obchodování s nimi, je zavedení fyto-sanitárních požadavků pro tzv. náchylné druhy rostlin (viz čl. 1 nařízení) v souvislosti s tímto organismem. Tyto rostliny musí být při dovozu ze třetích zemí, v nichž je znám výskyt *A. chinensis*, opatřeny rostlinolékařským osvědčením, které v kolonce „dodatkové prohlášení“ potvrzuje, že byly splněny stanovené požadavky (viz čl. 2 nařízení), a následně, při jejich přemísťování na území Společenství, opatřeny rostlinolékařským pasem. Specifické požadavky jsou stanoveny i pro přemísťování náchylných rostlin z vymezených oblastí s výskytem tesaříka v rámci EU; splnění požadavků musí být doloženo vystavením rostlinolékařských pasů na příslušné dodávky náchylných rostlin (viz čl. 3 nařízení). V souladu s rozhodnutím Komise bude seznam a specifikace vymezených oblastí každoročně

zveřejňován na internetových stránkách SRS na základě výsledků úředních průzkumů výskytu tesaříka prováděných ve všech členských státech EU. Právnícké nebo fyzické osoby, které se při podnikatelské činnosti zabývají pěstováním těchto náchylných rostlin a které nakoupí nebo jiným způsobem získají náchylné rostliny z vymezených oblastí opatřené rostlinolékařskými pasy, musí uchovávat tyto pasy a vést o nich evidenci nejméně po dobu 1 roku ode dne jejich získání.

Vymezená oblast, která se v případě potvrzení výskytu tesaříka stanoví, je tvořena tzv. zamořenou a nárazníkovou zónou. Pro každou zónu se nařizují určitá opatření (viz čl. 4 nařízení), která jsou zejména pro zamořenou zónu, tj. zónu s výskytem tesaříka velmi přísná: jejich cílem je eradikace (tj. vyhubení) organismu, která představuje přinejmenším vykácení a zničení dřevin napadených i rostlin podezřelých z napadení, a to včetně kořenů.

S dotazy k této problematice je možno se obrátit na níže uvedené autory článku:

Petr Kapitola, Jana Charvátová

Oddělení analýz rizik škodlivých organismů, petr.kapitola@srs.cz

Odbor ochrany proti škodlivým organismům, karantena@srs.cz

SRS Praha – Ruzyně

Společenská rubrika

Rozloučení s Ing. Janem Kadlecem

Počátkem prosince zemřel po krátké těžké nemoci ve věku 68 let Ing. Jan Kadlec, dlouholetý pracovník ovocnářské inspekce, středoškolský profesor, vedoucí Výzkumné stanice vinařské na Karlštejně a později též vysokoškolský lektor.

Podobně jako řada jiných zahradníků vystudoval ovocnicko-vinařskou školu na Mělníku. Později vystudoval dále vysokou školu zemědělskou v Praze. Nejprve pracoval jako zahradník a školkař. Od roku 1975 se stal vedoucím ovocnářské inspekce ÚKZÚZ, kde působil až do roku 1992, kdy přechází vyučovat ovocnářství, vinařství a vinohradnictví na Střední zahradnickou školu do Mělníka. Ve druhé polovině 90. let přechází na místo vedoucího Výzkumné stanice vinařské na Karlštejně, odkud posléze odchází do penze. V posledních letech života, po smrti Doc. Viléma Krause, zaujal místo vysokoškolského učitele na České zemědělské univerzitě, kde vyučoval vinohradnictví. Odtud již definitivně odchází do penze.

Jan Kadlec se po celý svůj život věnoval ovocnářství a v jeho druhé polovině též výchově budoucích generací ovocnářů a vinařů v naší republice, za což mu děkujeme. My co jsme ho osobně znali v něm ztrácíme dobrého kamaráda.

Marketing ovoce

Od počátku roku 2010 vydává Ovocnářské unie ČR čtrnáctideník Marketing ovoce pro všechny své členy zdarma a je rozesílán mailem. Marketing ovoce obsahuje řadu aktuálních informací z oblastí trhu, cen, dotací a dalších. Žádáme tak každého člena, který má zájem dostávat dvakrát měsíčně Marketing ovoce, aby zaslal mailem na adresu oucr@seznam.cz žádost o jeho bezplatné zaslání z mailové adresy, kam jej bude chtít následně zasílat.

Poradenství

Pro ovocnářské podniky v oblasti dotací, integrované produkce, cross-compliance, přímých plateb, společné organizace trhu s ovocem a dalších problematik Vám poskytnou s podporou Ministerstva zemědělství ČR v rámci projektu "Vstupní konzultace" mailem, telefonem nebo osobně na našem pracovišti tito poradci:

Ing. Martin LUDVÍK	603 227 889	unie@vol.cz
Ing. Roman CHALOUPKA	734 443 166	oucr@seznam.cz
Ing. Miroslav LÁNSKÝ	737 630 329	lansky@vsuo.cz
Ing. Zdeňka KLEMŠOVÁ	733 191 557	klemsova.zdenka@seznam.c
Ing. Václav KOBĚLUŠ	604 915 360	v.kobelus@seznam.cz

Poskytování poradenství se týká malých a středních podniků.

Neváhejte nás kontaktovat, poradenství je Z D A R M A !

Poradenství je určeno výhradně pro členy Ovocnářské unie ČR !

Ceny ovoce v 10. kalendářním týdnu 2010

Ovoce	Ceny	
	Pěstitelské	Spotřebitelské
JABLKA tuzemská		
Bohemia	V 9,90 – 12	
	I. 7,90 – 10,90	
Golden Del.	V 9,50 – 14	
	I. 6 – 12,70	14,80 – 24,90
Gloster	V 7 – 11	
	I. 9,90 - 12	19,80 – 24,90
Rubín	V 9,90 – 12	
	I. 7,90 – 10	19,90
Jonagold	V 9 – 12	
	I. 7 – 11	21,90 – 24,90
Zvonkové	V 9,90 – 11,90	
	I. 7,90 – 8,90	16,80
Topaz	V 8 – 12	
	I. 6 – 11	12,80 – 14,90
Šampion	V 9 – 12	
	I. 7 – 10	19,80-19,90
Idared	V 9 – 14	
	I. 6 - 12	13,80 – 20
JABLKA dovoz		
Golden Del.		17,90 – 29,90
Granny Smith		34,90 – 39,90
Gala		24,90 – 42,90
Pink Lady		44,90
Šampion		12,50 – 19,90
Fuji		34,90 – 39,90
HRUŠKY dovoz		29,90 – 47,90
tuzemské	10 – 12,70	38,90 – 39,90
POMERANČE		24,90 – 32,90
MANDARINKY		24,90 – 54,90
CITRONY		32,90 – 39,90
BANÁNY		23,90 – 34,90
GRAPEFUIITE bílé		19,90 – 34,90
červené		17,90 – 38,90
VINNÉ HROZNY bílé		54,90 – 69,90
červené		49,90 – 69,90
KIWI Kč/ks		1,90-6,90

(IŠ)